Yakın Yurd

SERHAT ŞEHRİ KIRKLARELİ

AHMET KORKUT

DİZERKONCA Matbaası
İSTANBUL

YAKIN YURD

Serhat Şehri Kırklareli

50

Yazan :
AHMET KORKUT

Dizerkonca Matbaası
İSTANBUL

Giriş

1) Ergene vâdisi, Karadeniz kıyıları, İstiranca yamaçları yer yer doğal tablolarla bezenmiştir. Yer üstü zenginliklerini geride bırakan yer altı servetleri de var. Bunlar Türkiye'nin batı sınırındadır. Bu kitap Türk çocuğuna Türkiye'nin batı sınırını tanıtmağa çalışacaktır. Yakın yurdu bütün güzellikleri ile tanıyabilen Türk çocuğunun gönlünde Yurt sevgisinin kıvılcımları parlıyacaktır.

2) Dedelerimizin yakın yurtta yarattıkları eski eserler; Cumhuriyet'in yakın yurtta yarattığı fabrikalar Kırklareli vilâyetini süslemektedir. Bu yakın yurt eski ve yeni eserlerini, yakın yurt tarihini incelerken kalbimiz millet sevgisi ile çarpacaktır.

3) Türk çocuğunun yakın yurda ait bilgi eksiklerini tamamlamak amacı ile hazırlanan bu kitap çocuğa göre ve çocuk dili ile yazılmıştır.

4) Hayat bilgisi, yurt bilgisi, tabiat bilgisi, tarih, coğrafya derslerine temel teşkil edecek bilgiler yakın yurt hayatını, yakın yurt müesseselerini, yakın yurt tabiatını, yakın yurt tarihini, yakın yurt coğrafyasını inceleyerek kazanılmadıkça sağlam ve özlü olmazlar. Hayat değeri taşıyan bilgilerin kökü yakın yurttadır.

5) Öğretmenlerimiz eğitim ve öğretim çalışmalarında işlerine yarayacak yakın yurda ait ilkokul çocuğunun seviyesine uygun ansiklopedik bilgi veren eserlerin yokluğundan şikâyetçidirler. Bu konuda 16 soruluk bir anket tertip edilerek öğretmenlerimizin fikirleri alındı. Ankete cevap vermek kadir şinaslığında bulunan arkadaşlarıma teşekkür etmeyi bir meslek borcu bildim. İlkokul programı ilkelerine göre hazırlanmış olan bu esercik boşluğu kısmen olsun doldurur; mükemmellerinin yazılmasına çığır açarsa sevineceğim. Hele kitap Türk yavrularının Serhat Şehri Kırklareli'ne ait tecessüslerini giderir; onlar üzerinde belirli iz bırakırsa bu sevincim sonsuz olacaktır.

Ahmet Korkut

KIRKLARELİ

Türkiye haritasına göz atanlar üç ırmağın birleştiği yerdeki Edirne'yi kolayca bulurlar. Edirne'nin doğusunda ilk rastlanan büyük şehir Kırklareli'dir. Bu büyük şehir de ilk bakışta hemen göze çarpar. Türkiye'nin batı sınır topraklarının bir kısmı Kırklareli vilâyetinindir. Zaten Edirne ve Kırklareli adları iki kardeş gibidir. Daima birlikte konuşulurlar. Edirne, Kırklareli; Kırklareli, Edirne.

Türk çocukları eskiden Türkiye coğrafyası okurken Kırklareli adını çok çok konuşurlardı. Zira Balkan savaşından önce Kırklareli bağları, Kırklareli şarapları dillere destan olmuştu. Kırklareli bağlarından yetişen nefîs üzümlerden gene Kırklareli fabrikalarında nefîs şarap yapılırdı. Kırklareli şarapları bütün dünyaya ün salmıştı. Bir yılda Kırklareli'nden 1898131 kilo şarap ile yarım milyon kilo rakının dış memleketlere satıldığını kitaplar yazmaktadır. Kırklareli'nin nefîs şarapları Fransa'nın Marsilya, Bordo, İtalya'nın Triyeste, Avusturya'nın Steir, Mısır'ın İskenderiye şehirleri ile Bulgaristanda rağbet görürdü. Fransa'nın Marsilya şehri bir yılda Kırklareli'nden 1533827 Kg. şarap satın almıştır. Bu da bize Kırklareli şarabının dünyada en çok Marsilyada sevildiğini ve rağbet gördüğünü anlatmaktadır.

Cumhuriyet devri çocukları da Kırklareli adını çok çok konuşurlar:

1) Kırklareli vilâyeti Türkiye'nin batı sınır topraklarının bir kısmını içine almaktadır.

2) Türk ekonomisinde değer taşıyan Cumhuriyet eseri Alpullu Şeker Fabrikası Kırklareli vilâyetindedir.

3) Türk iktisadî hayatında yerini alan Cumhuriyet eseri Pınarhisar Çimento Fabrikası, Kırklareli vilâyetindedir.

4) Türkiye'nin zengin ormanları Kırklareli vilâyetindedir.

5) Traklar devrinde zahire anbarı, Cumhuriyet devrinde pancar denizi olan Ergene vâdisi Kırklareli vilâyetindedir.

6) Toprağı delik deşik ederek yer altı sularını yer üstüne çıkaran Cumhuriyet tekniği en çok Kırklareli vilâyetinde başarı sağlamıştır. Bu gün Ergene vâdisine ve çevresine yâni Kırklareli vilâyetine Türkiye arteziyenleri bölgesi adını da verebiliriz.

Gür ormanları, yeşil pancar tarlaları, gece gündüz su fışkıran arteziyenleri, gök kubbeye yükselen fabrika bacaları, eski ve yeni kültür eserleri ile süslenmiş Kırklareli vilâyeti göz doyurur, gönül frahlatır bir yurt parçasıdır. Türkiye cennetinin sevimli bir parçası olan Kırklareli

vilâyetini görenin, oradaki eserleri seyredenin, bu yakın yurdun maddî ve manevî varlığına gönlünü verenin millî duygusu artar.

KIRKLARELİ TARİHİ

1) Kırklareli vilâyetinin en eski tarih eserleri Höyük = Tümülüs adı verilen yığma yapma tepelerdir. Bu yapma tepeler Edirne - Kırklareli - Pınarhisar - Vize - Saray yolu çevresi ile Ergene vâdisinde görülmektedir. Bunların Kırklareli vilâyetindeki en önemli merkezleri Vize çevresinde toplanmaktadır. Höyükler Trakya'nın, Kırklareli'nin eski tarihini aydınlatmaktadırlar. Türk Tarih Kurumu tarafından 1936 yılında Alpullu Şeker Fabrikası çevresinde bir höyükte yapılan kazıda 3 tane vazo çıkarılmıştır. Bu vazoların Milâttan 3000 hattâ 4000 yıl önceye ait olduğu anlaşılmıştır. Trakya'nın diğer höyüklerinde yapılan kazılarda da Milâttan 4000 yıl önceye ait eserler meydana çıkarılmıştır. Bu höyükleri yapanların, yığanların Orta Asya'dan gelme Trak Türk'leri olduğu bugün tarihçilerce tesbit edilmiş bulunmaktadır. 1937 yılında Lüleburgaz - Umurca çifte höyüklerinden biri de gene Türk Tarih Kurumu tarafından kazılmış, yarılmıştır. 65 metre çapında ve 11 metre yüksekliğindeki bu höyükte 200 den fazla eser bulunmuştur. Bu eski eserler a) Toprak eserler, b) Cam eserler, c) Maden eserler diye sıralanabilir. Görülüyor ki bu höyük Alpullu höyüğü kadar eski değildir. Höyükler: Trak büyüklerinin mezarlarıdır. Bu mezarların sahipleri krallar, prensler ve zenginlerdir.

Trakya şehir, kasaba ve köylerinin çoğu Traklar tarafından kurulmuştur. Bu günkü şehir, kasaba ve köyler ya eskilerin devamıdır; yahutta eskilerin yerlerine kurulmuş yenileridir. Şehir, kasaba ve köylerin adları da eski adların zamanla değişmiş şeklinden başka bir şey değildir. Misal: Bizya adı Vize, Bergule adı Burgaz, Burtizo adı Babaeski şeklini almıştır. Büyük dedelerimiz Traklar Trakya'da kabîleler halinde yaşamışlardır. Büyük tehlikeler karşısında bu kabîleler zaman zaman bir kralın başkanlığında birleşmişler (Birleşik Devletler) kurmuşlardır. Trakya şehirleri bu Trak kabîlelerinin merkezleri idi. Traklar çobanlık devri yaşamışlar, sonra ziraat devrine geçmişler, daha sonra da maden devrine ulaşmışlardır. Ergene vâdisi Trakların zahire ambarı olmuştur. Trakların en çok yetiştirdiği tahıl, keten, kenevir, soğan, sarmısaktır.

Kırklareli'nin kuruluşu :

Kırklareli şehrinin ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinemiyor. Bilinen gerçek şudur: Trakya'daki bütün şehirlerin kurucusu Trak Türkleridir. Kırklareli'nin de Trak Türkleri tarafından milâttan 4000 yıl önce kurulduğuna bir gerçek gözü ile bakabi-

liriz. Zira bâzı tarih kitapları Kırklareli'nin Edirne'den önce kurulmuş olduğunu yazmaktadırlar. Kırklareli adına eski tarihlerde rastlayamıyoruz. Bunun sebebi şöylece açıklanabilir: Kırklareli diğer şehirler gibi büyük Trak merkezlerinden olmayıp küçük bir Trak merkezidir. Roma devrinde de küçük bir merkez olarak kalmıştır. Kırklareli'nin büyümesi ve gelişmesi Osmanlı Türkleri devrinde başlar.

Kırklareli: Cumhuriyet devrinde 20 Aralık 1924 tarihinde kabul edilmiş bir addır. Şehrimizin bundan önceki adı (Kırkkilise) idi. Bu adın da nereden geldiği kesin olarak bilinememektedir.

2) Kırklareli'yi süsleyen eski eserler:

Dedelerimiz bu şehirde ölmez eserler yaratmışlardır. Bugün dim dik ayakta duran camiler ve arasta bu eski eserlerin en iyi örnekleridir.

1) Büyük cami (Hızırbey camisi): Şehrin ortasındadır. Cemaatı kalabalıktır. Gazi Köse Mihaloğullarından Hızır bey tarafından 595 yıl önce 1364 tarihinde yaptırılmıştır. Bu değerli tarihsel eser 135 yıl önce 1824 yılında H. Yusuf Paşa tarafından tamir ettirilmiştir.

2) Küçük cami (Emin Âli Çelebi = Kadı Alibey camisi): Bu değerli eski eseri yaptıran Emin Âli Çelebi ayrıca bir de bina yaptırmıştır. Bina bir müddet mahkeme olarak kullanılmış; sonradan Ahmet Mithat tarafından okul haline getirilmiştir. Ahmet Mithat ilkokulunun bitişiğindeki çeşmenin yanında Çelebi'nin mezarı vardır.

3) Karaca İbrahim bey camisi: Bu cami eski kayıtlarda Karaca İbrahim bey mahallesinde Karaca İbrahim bey camisi diye yazılıdır. Caminin Karaca İbrahim bey tarafından yaptırıldığını, mahalleye de sonradan bu adın verilmiş olduğunu anlıyoruz.

4) Sultan Beyazıt camisi: Adından bu caminin İkinci Beyazıt tarafından yaptırılmış olduğunu anlıyoruz. Edirne'deki Darüşşifa ile ayni çağda mimar Hayrettin tarafından yapılmış olduğunda şüphe yoktur. (Darüşşifa'nın yapılış tarihi 1488 dir.) Sadece bu camiye ait bilgiye eski eserlerde raslayamıyoruz.

5) Karakaş camisi: Kırklareli'li hayır sahibi Karakaş bey tarafından yaptırılmıştır.

6) Kışla camisi: Asker tarafından yapıldığı için bu adı almıştır.

7) Kapak Osman ve Mustafa camisi. Kapak Osman ve Mustafa ağalar tarafından yaptırılmış olduğunu adından anlıyoruz.

8) Hacı Zekeriya ve pehlivan Mustafa ağa camisi: Balkan Savaşından bu yana cami olarak kullanılmayan bu eserin bugün sadece arsası mevcuttur.

9) Arasta: Kapalı çarşı adı verilen bu değerli tarihî eser de 1824 yılında büyük cami ile birlikte Hıbırbey tarafından yaptırılmıştır.

(Hızırbey Köprübaşı hamamı adı ile bir de hamam yaptırmış ise de o tarihsel hamam bugün mevcut değildir.)

10) Hamam: Bu tarihsel eser Hüseyin Çavuş tarafından yaptırılmış, Hızır bey camisine vakfedilmiştir.

2) Kırklareli'nin fethi:

Birinci Murat kışı Edirne'de geçirdi. 1362 ilk baharında büyük ve geniş bir savaş plânı yaptı. Bu plân gereğince batıdaki Makedonya'nın alınmasına Evranos bey, kuzeydeki Tunca vâdisinin Balkan eteklerine kadar olan bölümün alınmasına kara Timurtaş bey, batı kuzeydeki Bulgaristan'ın Sofya çevresinin alınmasına Lala Şahin Paşa memur edildiler.

Birinci Murat ordusu ile Edirne'den Kırklareli üzerine yürüdü. Kırklareli kalesini kuşattı. Kale muhafızları her ne kadar kaleyi müdafaa etmek istedilerse de hükümdarın kuşatma gücüne dayanamıyarak teslim oldular. Böylece Kırklareli kalesi 1362 ilkbaharında fethedilmiş oldu. Kırklareli fatihi Birinci Murat tarihlerde Gazi Hüdavendigâr adı ile de anılır. Bütün Türk çocukları bu büyük hükümdarı Haçlı ordusunu yere serip Kosova meydan savaşı zaferini kazandıktan sonra savaş alanını gezerken Mileş adında bir Sırplı tarafından şehit edildiğini bilirler.

3) Kırklareli'nin tarihsel gelişmesi:

Kırklareli Traklar devrinde küçük bir merkez, Romalılar devrinde küçük bir merkez, Türklerin eline geçmesinde küçük bir merkez olarak karşımıza çıkıyor. Bu küçük merkezlik Osmanlı İmparatorluğu devrinde 477 yıl devam ediyor.

Kaza Kırklareli :

Tanzimat devrinde (1839) Türkiye'de Avrupaya benzer bir dahilî teşkilât kuruluyor. Bu yeni teşkilâtta Kırklareli kaza oluyor. Kırklareli kaza olarak kaldığı 40 yıl içinde süratli bir ilerlemeye kavuşuyor. Bu ilerleme ve gelişme bağcılık, sanayi, imar, maarif alanlarında daha çok kendini gösteriyor.

Sancak Kırklareli :

Moskof savaşında Ruslardan kurtarılan Kırklareli 1879 yılında birinci sınıf Sancak oluyor. Kırklareli 35 yıl Sancak olarak kalmıştır. Bu müddet içinde ilerleme ve gelişme bütün hızı ile Balkan Savaşına kadar devam etmiştir.

Vilâyet Kırklareli :

1924 yılında Cumhuriyet hükûmeti idare teşkilâtında bir yenilik yaparak Sancak teşkilâtını kaldırdı. Sancakların küçükleri kaza, büyükleri vilâyet oldu. Bu son değişiklikte Kırklareli vilâyet oldu.

4) Balkan Savaşında Kırklareli :

Balkan Savaşında Bulgarlar Ekim 1912 ayında Kırklareli ve kazalarını işgal etmişlerdir. Yalnız Edirne muhasarada kalmıştır. Bulgarlar şehir, kasaba ve köyleri yakmışlar, yıkmışlardır. Tarihî kutsal eserlere de saldıran Bulgarlar Babaeski'deki Cedit Ali Paşa camisinin minaresi ile Lüleburgaz Sokullu camisinin minaresini halatlar bağlamak ve bu halatları mandalara çektirmek suretiyle yıkmışlardır. Canavarlar Türk halkını evlere, samanlıklara, camilere doldurmuşlar gazlayıp yakmışlardır. Bu da yetmiyormuş gibi beşikteki çocuklara varıncaya kadar Türkleri süngüden geçirmişler, kıymışlar ve doğramışlardır. Edirne'de Türk evlâtlarını ağaç kabukları kemirterek öldürmüşlerdir. Yapılan zulümleri anlatmak ciltleri doldurur. Bu acı işgalden Kırklareli vilâyetini Türk ordusu 1913 Temmuz ayında kurtarmıştır.

5) Kurtuluş Savaşında Kırklareli :

Osmanlı İmparatorluğu Birinci Cihan Savaşını kaybetmişti. Sevr Antlaşması ile Trakya ve Kırklareli Yunanlı'lara verilmişti. Trakya'lılar topsuz, tüfeksiz ve mermisiz Trakya'yı ve Kırklareli'yi müdafaa ettiler. Bu uğurda kan döküldü. Tekirdağı'ndan saldıran üstün Yunan kuvvetleri ile Babaeski kazasında savaş yapıldı. Az süreli bir çarpışmadan sonra savaşı kazanan Yunanlılar Kırklareli'ni işgal ettiler. 2 yıl 4 ay devam eden bu işgalde Kırklareli esirliğin bütün acılarını gördü. Halkın komutanlarına Topal Kaptan adını verdiği Yunan müfrezesi Kırklareli vilâyetinin şehir, kasaba ve köyleri halkını çeşitli zulüm ve işkencelerle yaktı kavurdu .Kasım 1922 ayında Saksağan derede Türk çetelerinin mavzer kurşunlarına hesap veren bu müfrezenin yarattığı işkence levhaları halk arasında hâlâ anılmaktadır. 10 Kasım 1922 de şanlı Türk ordusu Kırklareli'yi kurtardı. Bunun içindir ki 10 Kasım Kırklareli'nin kurtuluş bayramı oldu. Kırklareli'nin son kurtarıcısı Türk ordularının başkumandanı büyük Atatürk'tür. O yalnız Kırklareli'nin değil bütün Türk vatanının kurtarıcısı ve Cumhuriyetin kurucusudur.

Türk çocuğu,

Yurdun kurtarıcısı, Cumhuriyetin kurucusu büyük Ata'yı daima kalbinde yaşat. Düşün ki o, yurdu kurtarmasa idi, Cumhuriyeti kurmasa idi bugün ne sen vardın, ne de ben!... Biz milletçe bu günkü varlığımızı ona borçluyuz. Hiç şüphe etme ki onun izinden yürüyerek yükseleceğiz. Atatürk'ün eserlerini korumak bizim millî borcumuzdur. Her millî bayramda onun heykellerine ve büstlerine çelenkler koymayı asla unutma!...

KIRKLARELİ VİLÂYETİNİN COĞRAFYASI

1) Başlıca engebeler :

Türkiye batı sınır topraklarının bir kısmını içine alan Kırklareli vi-

lâyetinin sınırları şöyledir: Doğuda Karadeniz, batıda Edirne vilâyeti, güneyde Tekirdağ, İstanbul vilâyetleri, kuzeyde Bulgaristan.

Kırklareli vilâyeti ihtiyar Trakya yaylasının en engebelik bir parçasıdır. Bu parçada yer yer yükseklikler ve alçaklıklar göze çarpmaktadır. Vilâyet topraklarının kuzeyini İstiranca dağları, güneyini Ergene ovaları kaplamaktadır. Edirne - Kırklareli - Pınarhisar - Vize şosesi vilâyetin dağlık ve ovalık bölgelerini âdeta yekdiğerinden ayırmış gibidir. Bu yoldan kuzeye doğru gidildikçe yükseklikler ve dağlık arazi başlar. 1030 metre yükseklikteki Büyük Mahya İstiranca dağlarının Kırklareli vilâyetindeki en yüksek tepesidir. Büyük Mahya'dan sonra yükseklikler şöylece sıralanır: Büyük Mahya bayırı, Karaman bayırı, 726 metre yükseklikte Kofcaz tepesi, 606 metre yükseklikte Demirci Halil tepesi, 604 metre yükseklikte Büyük Murat tepesi, 538 metre yükseklikte Demirkapı tepesi. Vize, Demirköy, Kofcaz kazaları ile Pınarhisar, Kırklareli merkez kazasının bir kısmı dağlık arazidedir.

Edirne - Vize yolundan güneye doğru gidildikçe ovalar başlar. Ergene ırmağı ile Ergene'ye dökülen derelerin meydana getirdiği vâdi ve ovalar vardır. Lüleburgaz, Babaeski, Pehlivanköy kazaları ile Pınarhisar kazasının bir kısmı ovalık arazidedir.

Deniz seviyesinden yükseklikler: Ergene vâdisinde 40-50 metre olan yükseklikler Pınarhisar'a çıkılınca 80, Kırklareli'ne çıkılınca 220, Kırklareli Yayla mevkiine çıkılınca 230 metreye yükselir.

2) İklim :

Kırklareli vilâyeti iklim bakımından Türkiye'nin Marmara ve Trakya iklim bölgesine girer. Yazlar kurak ve sıcak, kışlar soğuk, sert ve yağışlı geçer. Kırklareli vilâyetinin kuru soğuğu pek meşhurdur. İnsanı kurşun gibi deler geçer derler. Bütün Trakya'da olduğu gibi Kırklareli vilâyetinde de soğuk dokunaklıdır. Bunun sebebi havanın nemli oluşudur. Erzurum yaylası gibi havası kuru olan yaylalarda soğuk dokunaklı değildir. Demirköy kazasını içine alan iklim bölgesi Karadenizin etkisindedir. Kışlar çok soğuk ve sert geçmediği gibi yazlar da pek sıcak olmaz. Bu bölgenin iklimi ılımandır. Kırklareli vilâyetinde yazın ısı derecesi 40 ı bulur. Kışın ise derece sıfır ile sıfır altı beş arasında dolaşır. Kışın çok şiddetli olduğu yıllarda derecenin sıfır altı 20 ye kadar düştüğü olur. 1936 yılında 11 Şubat 1936 günü çok şiddetli bir kış olmuştu. Bu âdeta ani patlayan bir soğuk dalgası idi. Halk buna 96 kışı diyor. Bu kışta Trakyada insan ve hayvan kayıbı yüz binleri aşmıştı. Çatalca Müddeiumumisi bu kışın kurbanları arasındadır. Bu şiddetli kışta ayak ve el parmaklarını kaybetmiş çobanlara Trakya köy ve kasabalarında rastlanmaktadır. 1946 - 1947 kışında kuzeyden gelen bir soğuk dlgası Edirne vilâyetinin -çavdar hariç- bütün güzlüklerini donurduğu halde Kırklareli vilâyetinde etkisini gösteremedi. Zira İstiranca dağları soğuk dalgasını kırmış oldu. Edirne vilâyetindeki bitkiler

dondu. Kırklareli vilâyetindeki bitkiler donmadı. Bu donma ve donmama olayının sınırını da vilâyet sınırları teşkil etti.

3) Akar sular :

Kırklareli vilâyetinin akar suları iki yöne dökülür. Karadenize dökülen akar sular İstirancaların doğu bölümünden doğan küçük derelerdir.

Vilâyet topraklarını sulayan akar sular İstirancaların batı ve güneyinden doğarlar. Bu akar sular Ergenede birleşerek Ege denizine dökülürler.

Ergene :

Trakya ve Kırklareli vilâyeti topraklarını sulayan en önemli akar su Ergene ırmağıdır. Ergene İstiranca dağlarındaki Kara Tepeden çıkar. Ergene'nin uzunluğu 230 kilometre kadardır. Ergene kış ve baharlarda zaman zaman taşarak etrafına zarar veren; yazları da suları çok azalan bir bozkır nehridir. Ergene Kırklareli vilâyetinin Lüleburgaz, Babaeski, Pehlivanköy kazalarını suladıktan sonra Edirne vilâyetine girer, İpsala'nın Sarıcaali köyündeki Hancağız mevkiinde Meriç ırmağına karışır. Kuleli, Babaeski, Lüleburgaz, Karaağaç, Karşıtıran dereleri de Ergene'ye karışırlar.

4) Ormanlar :

İstiranca dağlarının dik yamaçları, derelerin meydana getirdiği vâdilerin sarp çukurlukları gür ormanlarla kaplıdır. Kırklareli vilâyeti ormanlarının yüz ölçümü 344,200 hektardır. Kırklareli vilâyeti orman bakımından Türkiye'de birinci gelmektedir. Kırklareli ormanarında yetişen ağaçlar inşaata elverişli değildir. Bu ağaçlar arabacılıkta, çiftçi avadanlıkları ve telgraf direği yapmada kullanılır. Kırklareli ormanlarının odun ve kömür ürünleri İğneada deniz yoluyla İstanbul'a, kara yoluyla Edirne'ye sevkedilir. Zengin Kırklareli ormanlarında yetişen ağaç çeşitleri şunlardır: Kayın, meşe, gürgen, karaağaç, kızılağaç, ıhlamur, dişbudak, akçaağaç. (Bu ormanlarda ayrıca kızılcık, elma, ahlat, erik, kiraz, fındık, muşmula, ceviz gibi yabani meyva ağaçları da yetişmektedir.) Ormanlar vilâyetin kuzeyini tamamen kaplamaktadır. Bu bölgenin içine Demirköy, Kofçaz, Vize kazaları ile Pınarhisar, Kırklareli merkez kazasının bir kısmı girmektedir.

5) Madenler :

Kırklareli vilâyetinde işletilen maden yoktur. Vilâyetin Lüleburgaz ve Babaeski kazalarında petrol arama çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalar ümit verici bir durumda ilerlemektedir. Kırklareli vilâyetinde petrol bulunduğu takdirde vilâyetin manzarası derhal değişecek, burası bir sanayi bölgesi halini alacaktır. Pınarhisar'da çimento yapmağa elverişli taş çok boldur.

Mermer madenleri :

a) Mimar Sinan ocakları,

Pınarhisar kazasının Kurudere köyünün kuzeyinde eski mermer madeni yatakları vardır. Misar Sinan'ın buradan çıkarttığı mermerleri Edirne Selimiye camisinde kullandığı tarihî bir söylenti olarak devam ede gelmektedir. Onun için bu ocaklara Mimar Sinan mermer ocakları denmiştir.

b) Yeni ocaklar,

Kuzeyinde Kofcaz, güneyinde Kadıköy, batısında Elmacık köyü bulunan yeni mermer ocakları Kırklareli'ne 15, Kırklareli - Keşirlik yoluna 6 Km. uzaklıktadır. Yeni ocaklardan çıkan mermerde beyaz üzerine pembe, mavi, sarı desenler vardır. İlk çıkarılan ve üzerinde hafif çizgiler bulunan bu mermerin metre küpü İstanbul piyaşasında 600 liradır. Derine inildikçe çizgiler kaybolmaktadır. Çizgisiz mermerin metre küpü 800 liradır. Yeni ocakların çizgisiz mermerinin İtalya ve Almanya'da rağbet göreceği anlaşılmaktadır. Kırklareli mermerlerinin Kapudağ, Afyon, Bilecik, Adapazarı mermerlerinden işlenme bakımından daha üstün olduğunu mermerciler söylemektedirler.

6) Tarıma elverişli topraklar :

Kırklareli vilâyeti bir çiftçi memleketidir. Vilâyetin her karış toprağı ürün yetiştirmeğe elverişlidir. Vilâyetin en verimli en bereketli toprakları Ergene vâdisindedir. Traklar devrinde zahire anbarı olan bu vâdi bugün pancar denizidir. Yaz gelince kara tarlalar yeşil renge bürünür. Yeşil tarlalar yazın gözün alabildiğine uzar uzar gider. Ergene vâdisinde bir dekar tarladan 8-10 ton şeker pancarı ürünü alınır. Babaeski, Lüleburgaz, Pehlivanköy kazalarının önemli kısmı Ergene vâdisinin verimli topraklarının içine girmektedir. Vilâyet topraklarında şeker pancarı, tahıl, ayçiçeği, susam, kavun, karpuz bol mikdarda yetiştirilen başlıca ürünlerdir. Bereketli yıllarda Kırklareli, Babaeski, Lüleburgaz siloları Toprak Mahsulleri Ofisinin satın aldığı ekinlerle dolar da taşar bile!...

Çeşitli ürünler :

İlkbahar gelince sarı çiçekli tarlaların göz alabildiğine uzadığını görürsünüz. Bunlar Rapitsa tarlalarıdır. Rapitsa çok sıkışık ve dar bir zamanda Kırklareli çiftçisini paraya kavuşturur. Kırklareli vilâyetinde buğday, kızılca, arpa, çavdar, yulaf, kaplıca, darı, mısır, kuş yemi ekilmeyen yer yoktur.

Sebzecilik :

Kırklareli, Babaeski, Lüleburgaz, Vize bahçelerinde ihtiyacı karşılayacak kadar sebze yetiştirilmektedir. Ayrıca Kırklareli'nin Asılbeyli, Lüleburgaz'ın Turgutbey, Eskitaşlı, Yenitaşlı köylerinde bol mikdarda

sebze yetiştirilmektedir. Turgutbey'in yetiştirdiği iyi cins arpacık ile Hamitabat'ın yetiştirdiği iyi cins patates vilâyetin bütün pazarlarında revaçta olduğu gibi vilâyet dışı pazarlarda da revaçtadır.

Bağcılık :

Bâzı milletlerin sözlüklerinde Kırklareli'nin adı Bağşehri diye geçer. Tarihte Kırklareli, Lüleburgaz, Vize bağları dillere destandı. Kırklareli vilâyeti bağcılığını Balkan Savaşı, Birinci Cihan Savaşı ve Filoksera hastalığı geriletmiştir. Ünlü bağların yerini bugün ekin tarlaları almıştır. Savaşların ve Filokseranın mahvettiği bağların yerinde Amerikan bağı yetiştirilmeğe başlanmıştır. Ziraat Vekâleti bağcılara yeni ve modern bağ yetiştirmede her türlü kolaylığı göstermektedir. Modern bağcılık gün günden Kırklareli vilâyetinde gelişmektedir.

Meyvacılık :

Kırklareli vilâyetinin gür ormanlarında kızılcık, elma, ahlat, erik, kiraz, fındık, muşmula, ceviz, güvem bol miktarda yetişmektedir. Devlet ormanlarına yakın köylerde yaşayan vatandaşlar bu yabani meyvalardan bol bol faydalanmaktadırlar. Vilâyetin verimli toprkları meyva fidanı yetiştirmeğe pek elverişlidir. Şehir, kasaba ve köylerde yeni tesis edilen bağ ve bahçelerde şu fidanların üretilmekte olduğu görülmektedir: Ceviz, zerdali, kayısı, şeftali, erik, vişne, kiraz, armut, elma, badem.

7) Kıyılar :

Kırklareli vilâyetinin doğusunu Karadeniz kaplamaktadır. Karadeniz kıyılarında yer yer doğal plâjlar vardır. Çevre halkı bu plâjlardan faydalanmaktadır. Vilâyetin en işlek iskelesi İğneada'dır. Kırklareli vilâyetinden deniz yolu ile İstanbul'a gönderilecek odun, kömür ve diğer emtia İğneada'da deniz taşıtlarına yüklenir. Deniz yolu ile gelen mallar gene İğneada iskelesinde boşaltılır. Midye ile İstanbul arasında da motörler çalışmaktadır.

8) Avcılık :

Kırklareli avı bol bir vilâyettir. Trakya'nın diğer şehir ve kasabalarından ve İstanbul'dan av meraklıları avlanmak için Kırklareli vilâyerine gelirler. Vilâyetin her yerinde tavşan, tilki, kurt avcılığı yapılır. Fundalık bölgelerde keklik, bıldırcın, çil, sığırcık, çulluk avlanır. İstiranca dağlarının ormanlık bölgelerinde heyecanlı domuz, geyik, karaca, sansar, porsuk, yaban kedisi, kunduz avcılığı yapılır. Kışın yabani ördek ve kaz da avlanır. Vilâyetin deniz, ırmak ve derelerinde küçük çapta balık avcılığı da yapılır. Şu balık çeşitleri avlanır: Sazan, yayın, levrek, yılan balığı, kefal.

9) Nüfus :

1955 sayımına göre Kırklareli vilâyetinin nüfusu 213.843 kişidir.

Bu nüfus kazalara şöyle dağılmıştır: Kofcaz dahil Kırklareli merkez kazasının nüfusu 62 144; Pehlivanköy dahil Babaeski kazasının nüfusu 49 630; Lüleburgaz kazasının nüfusu 44 994; Vize kazasının nüfusu 29 718; Pınarhisar kazasının nüfusu 20 148; Demirköy kazasının nüfusu 7 209 kişidir.

a) Yüz ölçümü :

Vilâyetin yüz ölçümü 6 732 kilometre karedir. Bu yüz ölçümü kazalara şöyle dağılmıştır: Pınarhisar, Kofcaz dahil merkez kazası 2 589; Pehlivanköy dahil Babaeski kazası 837; Lüleburgaz kazası 1 155; Vize kazası 1 075; Demirköy kazası 1 076 kilometre karedir.

b) Yoğunluk :

Kırklareli vilâyetinde nüfus yoğunlukları şöyledir: Bütün vilâyette ortalama kilometre kareye 32 kişi düşmektedir. Merkez kazasında (Pınarhisar, Kofcaz dahil) kilometre kareye 32 kişi; Babaeski kazasında (Pehlivanköy dahil) kilometre kareye 59 kişi; Lüleburgaz kazasında kilometre kareye 40 kişi; Vize kazasında kilometre kareye 28 kişi; Demirköy kazasında kilometre kareye 7 kişi düşmektedir. Bu duruma göre nüfus yoğunluğu en çok olan kaza Babaeski; nüfus yoğunluğu en az kaza Demirköy'dür.

10) İdare Teşkilâtı :

Kırklareli vilâyeti merkez, Babaeski, Demirköy, Kofcaz, Lüleburgaz, Pehlivanköy, Pınarhisar, Vize olmak üzere 8 kazadan ibarettir.

a) Nahiyeler :

Kazalarda şu nahiyeler vardır: Merkez kazasında Dereköy, İnece, Üsküp, Polos; Babaeski kazasında Karacaoğlan; Demirköy kazasında İğneada, Karacadağ; Lüleburgaz kazasında Büyük karıştıran; Vize kazasında Midye, Sergen.

11) Endüstri ve Ticaret :

Balkan Savaşından önce Kırklareli vilâyetinde endüstrinin çok ileri gitmiş olduğunu tarih kitaplarında okuyoruz.

Mutaflık :

Kırklareli mutafları keçi kılından dayanıklı ve güzel çul, çuval, heybe, torba, gebre dokur Türk piyasasına sürerlerdi. Kırklarelinde şayak ve fanile de dokunurdu. Kırklareli şehrinde 45 tane dokuma tezgâhı vardı. Ayrıca Mandıraça köyünde de 3 halı tezgâhı ile bir gaytan fabrikasının mevcut olduğunu görüyoruz. Bir yılda Kırklareli vilâyetinde 41560 metre şayak, 6360 tane mutaf eşyası ile halının dokunduğunu 3000 top gaytanın imâl edildiğini görüyoruz. Bir yılda 1898131 kilo şarap çıkaran küçük şarap fabrikaları da vardı. Üst üste gelen Balkan Savaşı, Birinci Cihan Savaşı, İstiklâl Savaşı Kırklareli endüstrisini öldürmüştür.

a) Küçük el sanatları :

Savaşlar endüstriyi öldürmüş fakat endüstri ruhunu öldürememiştir. Bugün vilâyetin şehir, kasaba ve köylerinde hâlâ ananevî el tezgâhları faaliyettedir. Yerli kilimler, seccadeler, şayaklar, dokunmaktadır. Bu yerli dokumalarda Türk kadınının ince estetik zevki yaşamaktadır. 1937 yılında Lüleburgaz - Kazan köyünde misafir kaldığım evde İktisat Vekili Sayın Celâl Bayar'ın imzasını taşıyan iki takdirname gördüm. Bu iki takdirnameden biri Türkiye Küçük El Sanatları Sergisinde birinciliği kazanan seccadeye diğeri de ikinciliği kazanan tel nakışlı bir işe aitti. Takdirnameleri kazanan eserlerin sanatçısı evin genç kızı idi. Dokuma, nakış, kırma gibi küçük el sanatları an'anesini yaşatan Türk kız ve kadınlarının sayısı Kırklareli vilâyetinde az değildir. Vilâyetin kasaba ve köylerinde el sanatı eserleri ile süslenmiş misafir odalarına sık sık rastlanır. Bu güzel sanat eserlerinin seyrine doyum olmaz. Bu değerli eserlerin karşısında Ademoğlu estetik heyecan duyar.

b) Peynircilik :

Edirne peyniri bütün Türkiye pazarlarında hattâ dünya pazarlarında revaçtadır. Edirne peyniri ve Edirne kaşeri diye ün almış olan peynir ve kaşerler Kırklareli vilâyeti mandıralarında da yapılmaktadır. Mayıs ayı gelince Kırklareli vilâyetinin şehir, kasaba ve köylerinde mandıralar kurulur. Harıl harıl peynir ve kaşer yapmaya başlanır. Bu mandıralar 70-90 gün çalışır. Mandıralarda yapılan muntazam peynir kalıpları tenekelere ustaca yerleştirilir. Lehimlenen peynir tenekeleri buzhanelerde yazın sıcağından korunur. Kışın piyasaya sürülür. Hilesiz yapılmış peynir beyaz tereyağını andırmaktadır. Tereyağ gibi sabah kahvaltısında ekmeğe sürülebilir. Krema makineleri son yıllarda Trakya peynirciliğini öldürmektedir. Bu makinelerin mandıralara sokulması kesin olarak yasak edilmelidir. Bu nefîs peynir ve kaşerler koyun sütünden yapılmaktadır. Vilâyet meraları koyun yetiştirmeye pek elverişlidir. Bu meralarda kıvırcık koyun bol miktarda üretiliyor. Koyundan başka keçi, sığır, manda, beygir, eşek, katır da beslenmektedir.

Kırklareli'nde taze beyaz peynirden tatlı yapılmaktadır. Bu tatlının adı peynir tatlısıdır. Kırklareli'nin peynir tatlısı pek meşhurdur.

c) Şekercilik :

Kırklareli ve kazalarında şekercilik ileridir. Akide, peynir şekeri çeşitleri ve şekerlemeler yapılmaktadır. Ayrıca şekerden helva çeşitleri de yapılıyor.

d) Un ve yağ :

Lüleburgaz has un fabrikası başta olmak üzere vilâyetin un çıkaran fabrika ve değirmenleri ihtiyacı karşılamaktadır. Ayçiçeği ve susam yağı çıkaran fabrika ve yağhaneler de vardır.

e) Seramik sanayii :

Kırklarelinde ötedenberi iyi cins çanak ve çömlek yapılmaktadır. Yerli kiremit ve tuğla çıkaran ocaklar köylere kadar yayılmıştır. Lüleburgaz'da Kiremit fabrikası kurulmuştur. Bu fabrikada Marsilya tipi kiremit çıkarılmaktadır.

f) Vilâyetin her tarafında sepet yapılmaktadır. Bunların yumurta sepeti, çamaşır sepeti ve bavul çeşitleri vardır.

T İ C A R E T

Kırklareli vilâyetinin en önemli ihraç ürünleri un, yağ, deri idi. Bugünün en önemli ihraç maddesi şeker ve çimentodur. Bunlardan başka ihraç ürünleri arasına şunlar girmiştir: Peynir, kaşer, yün, kıl, kavun, karpuz, rabitsa, susam, ayçiçeği, tahıl, canlı hayvan, odun, kömür, yumurta.

Edirne vilâyetine kamyonlarla odun ve mangal kömürü gönderilir. Edirne vilâyetinden süpürge, hasır, hasır zembil ve linyit kömürü alınır. Linyit kömürünü Pehlivanköy, Babaeski, Lüleburgaz kazaları alır. Kırklareli vilâyetinde (Tekirdağ kirası) meşhur sözdür. Bu sözü hemen herkes kullanır. Tekirdağ kirası arabanın dolu gidip, dolu gelmesine deniyor. Arabacı giderken götürdüğü maldan, gelirken getirdiği maldan kira alıyor. Böylece iki defa kira almış oluyor. Eski kiracılar ötedenberi Kırklareli vilâyetinden Tekirdağ'ına kuş yemi, darı götürürler; gelirken de Tekirdağ'ından tuz, sabun vesaire getirirlerdi. Kırklareli vilâyetinin en çok alış veriş yaptığı büyük pazar İstanbul'dur. Bütün ihraç malları İstanbul'da satılır. Yiyeceğe, giyeceğe, inşaata vesaireye ait bütün ihtiyaç maddeleri Kırklareli'ne hep İstanbul'dan gelir. Kırklareli'nden İstanbul'a, İstanbul'dan Kırklareli'ne sevkiyat demir yolundan trenle, şose ve asfalt yoldan kamyon ve otobüslerle, deniz yolundan da deniz taşıtları ile yapılır.

İç pazarlar :

Kırklareli vilâyetinin iç pazarları çok canlı ve hareketlidir. Vilâyet merkezinde ve kazalarında her hafta pazar kurulur. Pazar kurulan yerlerde ilkbahar ve sonbahar panayırları kurulur. Bu pazar ve panayırlar vilâyetin iç pazarlarıdır. Kırklareli vilâyetinde pazarcı diye bir esnaf sınıfı meydana gelmiştir. Bu pazarcı esnafı vilâyet pazar ve panayırlarını olduğu gibi komşu vilâyet pazar ve panayırlarını da canlandırır ve yaşatırlar. Edirne vilâyetinin Süleoğlu ve Havsa pazarlarını yaşatan Kırklareli pazarcı esnafıdır.

12) Kültür :

Kırklareli vilâyetinde kültür bakımından hızlı bir ilerleme göze çarpmaktadır. Kırklareli, Türkiye'de kazaları liseye kavuşmaya başlamış, maarifte ileri vilâyetler safına geçmiştir. Orta ve teknik öğretimde

olduğu gibi ilk öğretim alanında da Kırklareli diğer vilâyetlerden ileridir. Bunun üzerinde duralım :

Alpullu Şeker Fabrikasının kuruluşu ile Kırklareli Özel İdaresi maddî bakımdan diğer vilâyetlerin önüne geçmiş oldu. Bir taraftan maddî imkânlar diğer taraftan yapıcı ve maarifçi valiler ilk öğretimi bina bakımından ihya ettiler. Kırklareli vilâyetinde 69 tane ilk okul binası yaptıran değerli valiler çalışmıştır. Kepirtepe İlk Öğretmen Okulu önce Köy Öğretmen Okulu adı ile Edirne - Karaağaç'ta açıldı. Sahibi Millî Müdafaa binalara el koyunca müessese yersiz kaldı. Edirne Maarif Müdürlüğünce bina olmadığı ileri sürüldü. Dâva bina yokluğu değil iş hacminin çoğalacağı endişesi idi. Aransa idi bir değil on müessese barındırılacak yer Edirne vilâyetinde bulunabilirdi. Meydanda kalan müesseseyi Kırklareli vilâyeti bağrına bastı. Bir öğretim yılı Alpullu ilk okul binasına sığınan Öğretmen Okulu Kepirtepe'de binalarını kurarak Kırklareli vilâyetinin temelli malı oldu. Kepirtepe İlk Öğretmen Okulu Kırklareli vilâyetine bol bol öğretmen vermek suretiyle tarihî vazifesini yaptı. Kırklareli vilâyetinin öğretmen bakımından ileri oluşunun böylece düğümünü çözmüş oluyoruz. Kırklareli maarifini yükselten imkânlar ve değerler sentezidir.

Vilâyetin kültür müesseselerini gözden geçirelim :

a) Orta Öğretim Okulları :

Kırklareli merkezinde Kırklareli Lisesi, Lüleburgaz kazasında Lüleburgaz Lisesi, Kepirtepe İlk Öğretmen Okulu; Babaeski kazasında Babaeski Ortaokulu, Alpullu Ortaokulu; diğer kazalarda da Pınarhisar, Pehlivanköy, Vize Ortaokulları vardır.

b) Teknik Öğretim Okulları :

Kırklareli merkezinde Erkek Sanat Enstitüsü, Kız Sanat Enstitüsü, Lüleburgaz'da Akşam Kız Sanat Okulu vardır.

c) İlk öğretim okulları :

Kırklareli merkezinde 6 ilkokul vardır. Adları: 1) Ahmet Mithat, 2) Kocahıdır, 3) Tevfik Fikret, 4) Cumhuriyet, 5) Ziya Gökalp, 6) Hamdi Helvacıoğlu. 7) Kırkşehitler

Babaeski merkezinde 4 ilkokul vardır. Adları :

1) Atatürk, 2) Cumhuriyet, 3) Fatih, 4) Gazi Osman Paşa.

Lüleburgaz merkezinde 5 ilkokul vardır. Adları :

1) Atatürk, 2) Cumhuriyet, 3) Kocasinan, 4) Emrullah Efendi, 5) Durak.

Vize merkezinde üç ilkokul vardır. Adları:

1) Atatürk, 2) Cumhuriyet, 3) Namık Kemal.

Pınarhisar, Pehlivanköy, Kofcaz kaza merkezinde de birer ilk okul vardır.

13) Arteziyenler :

Toprağı delik deşik ederek yer altı sularını yer üstüne çıkaran Cumhuriyet tekniği en çok Kırklareli vilâyetinde başarı sağlamıştır. Vilâyet arteziyenleri bölgesi Ergene vâdisidir. Küçük bir sanayi şehri olan Alpullu'nun suyunu arteziyen vermektedir. Lüleburgaz şehrinin suyu 7 arteziyenden fışkırmaktadır. Lüleburgaz'daki arzetiyenlerin sayısı on beşi aşmıştır. Babaeski suyu da arteziyenlerden çekilip şehre verilmektedir. Kepirtepe İlk Öğrtmen Okulunun suyu da iki arteziyenden fışkırmaktadır. Sarmısaklı ve Türkgeldi çiftlikleri arazi sulamada arteziyenlerden çok faydalanmaktadırlar.

İçmek, kullanmak, hayvan ve bitki sulamak suretiyle arteziyenden en çok faydalanan köyler şöylece sıralandı:

a) Babaeski kazası: Mandıra, Sinanlı, Düğüncülü, Pancar köyü

b) Lüleburgaz kazası: Bedir, Çiftlik, Düğüncübaşı.

KIRKLARELİ MERKEZ KAZASI :

4 nahiyeden ibarettir. Nahiyeler şunlardır: 13 köylü Merkez, 8 köylü Dereköy, 8 köylü İnece, 7 köylü Polos, 6 köylü Üsküp, Merkez kazasının köy sayısı 42'dir.

Merkez Nahiyesi :

1) Ahmatça :

Köy topraklarında en çok buğday, arpa, yulaf, çavdar yetiştirilmektedir. Mera fundalıktır. Hayvancılık ileridir. Köy okulunda bir öğretmen çalışmaktadır. 1958 de yapılan modern okul binası ile 1955 te yapılan cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 271 kişidir.

2) Asılbeyli :

Fetihten sonra kurulan yerli köydür. Bu köyden doğru, dürüst, kibar, iyi, asîl beyler yetiştiği için köye bu ad verilmiştir. Bol sulu dere vâdisinde vilâyet çapında en iyi ve en çok sebze yetiştiren köyümüzdür. Okulu iki öğretmenlidir. Köyün nüfusu 664 kişidir.

3) Demircihalil :

İstranca dağlarındaki Demircihalil tepesinin yüksekliği 606 metredir. Köy Fetihten sonra kurulan yerli köylerimizdendir. Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf, arpa, kızılca, ayçiçeği yetiştiriliyor. Köy merası fundalık ve ormanlıktır. Okul binası ve cami köyü süslemektedir. Okul bir öğretmenlidir. Nüfusu 316 kişidir.

4) Eriklice :

Köy topraklarında en çok buğday, çavdar, mısır, gündöndü yetiştiriliyor. Köyde taş, tuğla ocakları vardır. Hükûmetin yaptırdığı okul, çeşmeler, köyün yaptırdığı cami köy manzarasını güzelleştirmektedir. Arazi engebeliktir. Gogo tepe, Kulübe bayırı, Çakıl bayırı, Manastır dere, Kavak dere, Koca dere bunların başlıcalarıdır. Nüfus 507 kişidir.

5) Kızılcadere :

Moskof savaşından sonra Karnabat göçmenleri tarafından 60 hane olarak kurulmuştur. Köyün Ertuğrul olan kuruluş adı sonradan değişmiş, Kızılcadere olmuştur. Halk bu köye Kızılcıkdere diyor. Köyde bir un fabrikası, kiremit ve tuğla ocakları vardır. Verimli köy topraklarında tahılın her çeşidi yetişir. Köy okulu üç öğretmenlidir. Maarifçi köydür. Bu köyden yetişmiş yüksek okul mezunları vardır. Nüfus 1144 kişidir.

6) Yürükbayır :

93 ten sonra kurulmuştur. Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf yetiştiriliyor. Mera fundalıktır. Hayvan da üretilir. Köyün nüfusu 114 kişidir.

7) Kavaklı :

Kırklareli'den İstanbula giderken raslanan ilk durak Kavaklı istasyonudur. Köy 1788 yılından sonra kurulmuştu. Köy topraklarında en çok buğday, çavdar, arpa, mısır, gündöndü yetiştiriliyor. Köyde un değirmeni ve yağhane vardır. Motörle depoya çıkarılan su köyün beş çeşmesine verilmektedir. İki okul binası ile minareli cami köyü süslemektedir. Köy okulu 9 öğretmenlidir. Nüfus 3088 kişidir.

8) Lefeci :

Hamamdere mevkii eski bir şehir yeridir. Tarihsel köprü, hamam kalıntıları önemli izlerdir. Osmanlı İmparatorluğu devrinde yeniçeri süvarisi bulundurulduğundan ötürü şehir (Ulûfeci) adını taşıyordu. Kıran yüzünden dağılan şehirden göç eden 30 hane bilinmeyen bir zamanda şehrin bir kilometre güney batısına şimdiki köyü kuruyor, adına da Ulûfeci diyorlar. Zamanla bu Ulûfeci adı Lefeci olmuştur. Köy topraklarında çavdar, buğday en çok yetiştirilir. Kiremit, tuğla ocağı ve su değirmeni vardır. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 641 kişidir.

9) Karahıdır :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri bol miktarda yetişmektedir. Bağcılık da gün günden ilerlemektedir. Okul, cami ve yeni binalar köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 1463 kişidir.

10) Karakoç :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetişmektedir. Okul, cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 644 kişidir.

11) Kavakdere :

Köy merası fundalıktır. Hayvancılık gün günden gelişmektedir. Kumsal olan köy topraklarında buğday, çavdar, arpa, yulaf yetiştirilmektedir. Köyde okul vardır. Nüfus 663 kişidir.

12) Kadıköy :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri ve ayçiçeği yetiştirilmektedir. Köyde okul vardır. Nüfusu 641 kişidir.

13) Koyva :

Köy merası ormanlıktır. Hayvancılık gün günden ilerlemektedir. Köy topraklarında tahıl çeşitleri yetiştirilmektedir. Köyde okul vardır. Nüfusu 472 kişidir.

II — Dereköy nahiyesi :

1) Güzel manzaralı şairlere ilham kaynağı olan şirin Dereköy nahiye merkezidir. Çevre ormanlıktır. Bu ormanlarda kayın, gürgen, meşe ağacı yetişmektedir. Heyecanlı avcılık yapılır. Bölge topraklarında en çok çavdar, yulaf, buğday yetiştirilmektedir. Bir mesire yeri olan Dereköyün nüfusu 841 kişidir.

2) Burgazcık :

Köy merası hayvancılığa pek elverişlidir. Köy topraklarında çavdar, yulaf, buğday en çok yetişir. Köyde okul vardır. Nüfusu 492 kişidir.

3) Çağlayık :

Köy merası ormanlıktır. Bu ormanlarda meşe, kayın, gürgen ağaçları çok yetişir. Yılın dört mevsiminde akan derenin üzerinde su değirmeni var. Yerli köydür. Köy topraklarında en çok çavdar, buğday yetiştiriliyor. Eğitmenli okulu vardır. Nüfus 254 kişidir.

4) Düzorman :

Köy 93 ten sonra Ahyoluburgaz'dan gelen göçmenler tarafından kurulmuştur. Balkan savaşında yok olan köy tekrar şimdiki yere ikinci defa kurulmuştur. Mera fundalık halinde devlet ormanıdır. Meşeliktir. Eğitmenli okulu vardır. Köy topraklarında en çok çavdar yetiştiriliyor. Nüfus 205 kişidir.

5) Hediye :

Dereköy nahiyesinin en büyük köyüdür. Köy merası hayvancılığa elverişli olduğundan günden güne hayvancılıkta bir gelişme göze çarpmaktadır. Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetiştirilmektedir. Okul ve cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 858 kişidir.

6) Kapaklı :

Köy topraklarında çavdar, yulaf ve buğday en çok yetişir. Ayçiçeği de yetiştirilmektedir. Köy merası hayvancılığa elverişlidir. Köyde okul vardır. Nüfus 428 kişidir.

7) Karadere :

Köy topraklarında en çok çavdar ve buğday yetiştiriliyor. Köy merası devlet ormanları ile kaplıdır. En çok meşe, kayın, gürgen ağacı yetişir. İki su değirmeninden birinde hizar teşkilâtı da vardır. Köyün üç çeşmesi ile deresi her zaman şırıl şırıl akar. Okul ve cami köyü süslemektedir. Nüfus 249 kişidir.

8) Koruköy :

Köy topraklarında çavdar, yulaf, arpa en çok yetiştiriliyor. Köy merasındaki devlet ormanlarında en çok yetişen ağaç palamut meşesi

ile gürgendir. Yaz kış akan derenin üzerinde su değirmeni vardır. Kireç ocağı, çeşme de vardır. Köy okulu bir öğretmenlidir. Nüfus 401 kişidir.

III — İnece nahiyesi :

İnece nahiyesi 8 köylüdür. Nahiye merkezi İnece köyüdür.

1) İnece :

Edirne — Kırklareli şosesi üzerinde şirin bir nahiyedir. 14/2/1956 günü derenin taşması ile meydana gelen korkunç seylâptan Trakyada en çok zarar gören yerlerden biri de İnece'dir. Seylâpta evleri yıkılanlara Kızılay tarafından yapılan evlerin meydana getirdiği modrn mahalle nahiyenin güzelliğini artırmıştır. Kırklareli — Edirne şosesi nahiyenin içinden geçmektedir. Canlı ve hareketli bir yerdir. Her yönden bir gelişme göze çarpmaktadır. Nahiye merkezi İnece'nin nüfusu 2398 kişidir. Nahiyenin köy sayısı 10 iken Kavaklı ve Lefeci köylerinin merkez nahiyesine bağlanması ile köy sayısı sekize düşmüştür.

2) Arızbaba :

Vilâyetin Edirne yönündeki son köyüdür. Köy toprakları karakepirdir. Çok verimli olan bu topraklarda iyi ve temiz buğday, kızılca ile ayçiçeği yetiştirilmektedir. Okul, cami ve yeni binalar köyü süslemektedir. Köy nüfusu 662 kişidir.

3) Dokuzhöyük :

Köy çevresinde 9 tane höyük olduğundan ötürü köye bu ad verilmiştir. Höyükler, bu çevrenin Trak tarih, kültür ve uygarlığı bakımından değer taşıdığını anlatmaktadırlar. Köyün verimli topraklarında buğday, süpürge, pancar bol bol yetiştirilmektedir. Köyde bir değirmen, 4 kiremit ocağı vardır. Okul binası, minareli cami, çeşme köyü güzelleştirmektedir. Nüfus 932 kişidir.

4) Kızılcamüsellim :

1878 Rus savaşından sonra Eskizağra göçmenleri tarafından kurulmuştur. Kuruluş yıllarında kızılca mahsulü çok bereketli olduğundan ötürü Müsellim olan kuruluş adına bir de Kızılca kelimesi eklenmiştir. Köyün verimli topraklarında kızılca, buğday, pancar bol miktarda yetiştirilmektedir. Köyde 6 traktör, mazotla işler değirmen, kamyon ve otobüs vardır. İki okul binası, çeşme, minareli cami ve yeni binalar köyü süslemektedir. Edirne — Kırklareli şosesi üzerinde olan bu güzel köyün başöğretmen tarafından yaptırılan yeni binasında iki gece misafir kalarak muhabbetçi halkı ile sohbet etmek fırsatını buldum. Okul üç öğretmenlidir. Nüfus 983 kişidir.

5) Hocahıdır :

Köy Ortaköy göçmenleri tarafından Balkan savaşından sonra Hıdır beyin çiftlik arazisine kurulmuştur. Köyün kuruluşunda hizmeti görülen çiftlik sahibine bir saygı olmak üzere köye Kocahıdır adı ve-

rilmiştir. Köy topraklarında en çok buğday yetiştirilmektedir. Köyde 2 traktör vardır. Okul binası, minareli cami, çeşme köyü güzelleştirmektedir. Okul bir öğretmenlidir. Nüfus 570 kişidir.

6) **Koyunbaba :**

İnece nahiyesinin en büyük köyüdür. Verimli köy topraklarında iyi ve temiz buğday, kızılca, çavdar, arpa ile gündöndü bol miktarda yetiştirilmektedir. Okul, cami, yeni binalar köyü güzelleştirmektedir. Köyün nüfusu 1301 kişidir.

7) **Paşayeri :**

Köy çiftlik arazisine 1878 Rus savaşından sonra Eskicuma göçmenleri tarafından kurulmuştur. Köy topraklarında en çok çavdar, arpa, buğday, yetiştiriliyor. Köyde 3 traktör, mazotla işleyen bir değirmen vardır. Bin dekar köy koruluğu tamamen meşeliktir. Trakyada Türklere zulüm ve işkence yapmakla ün almış Yuna müfrezesinin Türk çeteleri tarafından 1922 kasım ayında yok edildikleri tarihî yer olan Saksağandere köye yakındır. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 896 kişidir.

8) **Tekkeşehler :**

1878 Rus savaşından sonra Eskizağra göçmenleri tarafından kurulmuştur. Köy topraklarında en çok buğday, çavdar, yulaf yetiştirilmektedir. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 932 kişidir.

IV — Polos nahiyesi :

Polos nahiyesi 7 köylüdür.

1) **Polos :**

Nahiye merkezidir. Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri ile ayçiçeği bol miktarda yetiştirilmektedir. Çevrede kurt, tilki, tavşan avcılığı yapılıyor. Okul, cami köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Köyün nüfusu 1343 kişidir.

2) **Bedre :**

2019 nüfuslu Bedre köyü Polos nahiyesinin en büyük köyüdür. Verimli köy topraklarında buğday, kızılca, arpa, çavdar ve yulaf bol miktarda yetiştirilmektedir. Ayçiçeği de fazla yetiştirilir. Hayvan üretmeye de önem verilmektedir. Bu köyde her bakımdan gelişme göze çarpmaktadır.

3) **Çayırlı :**

Köy 1878 Rus savaşından sonra kurulmuştur. Köy topraklarında tahıl çeşitleri yetişir. Mera ormanlıktır. Köy okulunda bir öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 350 kişidir.

4) **Dolhan :**

Köy topraklarında buğday, çavdar, kızılca, arpa, yulaf yetiştiril-

mektedir. Gündöndü de ekiliyor. Hayvancılık da gün günden gelişmektedir. Okul ve cami köyü süslemektedir. Nüfus 1188 kişidir.

5) Çeşme :

Çeşmeköy Edirne vilâyetinden ayrılarak Kırklareli vilâyetine bağlanmıştır. Köyün ortasında her zaman şarıl şarıl akan gür sulu çeşmenin adı köye de verilmiştir. Köy fundalıklar içinde Marsilya tipi kırmızı kiremitli okulu ile hoş manzaralıdır. Nüfusu 394 kişidir.

6) Erikler :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri bol miktarda yetişmektedir. Ayçiçeği de yetiştirilmektedir. Hayvancılık da ileri gitmiştir. Okul, cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 1272 kişidir.

7) Karahamza :

Fundalık olan köy merasında hayvan üretilmektedir. Köy topraklarında buğday, çavdar, arpa, yulaf ve gündöndü yetiştirilmektedir. Köy okulu ve camisi köyü süslemektedir. Nüfus 809 kişidir.

V — Üsküp nahiyesi :

Üsküp nahiyesi 6 köylüdür.

1) Üsküp :

Kırklareli vilâyetinin merkezi en büyük olan nahiyesidir. 3563 nüfuslu Üsküp her bakımdan bir kasabadır. Osmanlı İmparatorluğu devrinde üzümcülüğü ve şarapçılığı ile ün almış bulunan Üsküp Cumhuriyet devrinde de tahıl, yağlı maddeler yetiştirmekte ve hayvan üretmekte ilerlemeler kaydetmektedir.

2) Bayramdere :

Köy topraklarında buğdaü, kızılca, çavdar, arpa ve yulaf yetiştirilmektedir. Ayçiçeği de ekiliyor. Hayvancılık da ilerlemektedir. Okul ve cami köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Köyün nüfusu 813 kişidir.

3) Beypınar :

Köy merası ormanlıktır. Hayvancılığa önem verilmektedir. Köy topraklarında tahıl çeşitleri ve gündöndü yetiştiriliyor. Okulu vardır. Köyün nüfusu 430 kişidir.

4) Sazara :

Köy topraklarında yulaf, çavdar, buğday yetiştirilmektedir. Ormanlık olan köy merasında hayvan üretilmektedir. Okul ve cami köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Köyün nüfusu 681 kişidir.

5) Üsküpdere :

Kırklareli — Vize şosesi üzerinde toprakları verimli, insanları cana yakın hoş bir köydür. Bu satırların yazarı bu sevimli köyde İkinci Ci-

han Savaşında subay olarak bulunmuştur. Okulu, camisi vardır. Köyün nüfusu 461 kişidir.

6) **Yündalan :**

Köy topraklarında buğday, çavdar, yulaf en çok yetiştirilir. Hayvancılığa da önem verilmektedir. Köyde okul ve cami vardır. Köyün nüfusu 662 kişidir.

İNCELEME SORULARI :

1) Ailenizin bu mahalle veya köye ne zaman ve nereden gelip yerleştiğini dedenizden veya evinizin yaşlısından öğreniniz.

2) Mahalle veya köyünüzün ne zaman ve kimler tarafından kurulduğunu ihtiyarlardan öğreniniz.

3) Okulunuzun tarihçesini sınıf öğretmeninize veya Başöğretmeninize sorunuz.

4) Çevrenizde eski eser varsa bunlar hakkında kaynak şahıslardan veya yazılı eserlerden bilgi edininiz.

5) Bu kitapta adı geçen eski eser, dağ, ırmak, dere gibi engebelerden hangisi evinize veya okulunuza yakın? Kaç metre?

6) Kırklareli'nin şehir plânını inceleyiniz. Eski eserlerin şehir plânındaki yerlerini bulunuz. Siz de bir kroki yaparak eski eserleri yerli yerine koyunuz. Kendi krokinizle şehir plânını karşılaştırınız. Hata yapıp yapmadığınızı belirtiniz.

7) Kırklareli'nin su şebekesini inceleyiniz.

a) Evinizden başlamak ve kaynakta sona ermek üzere su yolunuzun krokisini çiziniz.

8) Pazarda satılanları defterinize yazınız. Bunlardan hangileri vilâyette yetiştiriliyor? Hangileri dışardan geliyor? Dışardan gelenler Türkiyenin diğer bölgelerinden mi yoksa dış memleketlerden mi geliyor?

9) Kırklareli Cumhuriyet alanından başlayan yollar: Kırklareli — Edirne, Kırklareli — Babaeski — Lüleburgaz — İstanbul, Kırklareli — Pınarhisar — Lülebunrgaz, Kırklareli — Vize — İstanbul, Kırklareli — Demirköy, Kırklareli — Keşirlik

a) Mahalle veya köyünüzden çıksanız yukarıdaki yollardan hangisi ile Kırklareli Cumhuriyet alanına ulaşabilirsiniz?

Traklar devrinde :

Babaeski Milâttan 4000 yıl önce Traklar tarafından kurulmuştur. Babaeski höyüğü buranın çok önemli bir Trak merkezi olduğunu âdeta haykırmaktadır. Türk Tarih Kurumu tarafından yarılan ve içlerinde çok değerli tarihsel eserler çıkarılan Alpullu ve Lüleburgaz - Umurca höyüklerinden Babaeski höyüğü daha büyüktür. Traklarda höyüğün büyük oluşu onun sahibinin de kral ise büyük kral, zengin ise çok zengin olduğunu ifade eder. Babaeski höyüğünün yarılması ile elde edilecek eski eserler hem Babaeski'nin hem de Trakyanın tarihini aydınlatacaktır. Babaeskinin Traklar devrindeki adı (Burtizo) dur.

Roma devrinde :

Babaeski'nin Roma devrindeki adı (Bulgarophygon) dur. Tarihsel Roma yollarından birinin üzerinde bulunuşu dolayısiyle Roma devrinde de Babaeski önemli bir merkez olarak kalmıştır.

Osmanlı - Türk devrinde :

Babaeski'nin alınması :

Lüleburgaz'ı almakta güçlük çekmiyen ordu Babaeski üzerine yürüdü. Doğudan Babaeski sırtlarına gelen Türk ordusu Babaeski kalesinde beyaz bayrakların dalgalanmakta olduğunu gördü. Babaeskililerin teslim olmaya karar verdikleri anlaşılıyordu. Fakat bu bir tuzak da olabilirdi. Tedbirli hareket edildi. Babaeski kalesini teslim edecek heyet hükümdarı ikinci köprüde karşıladı. Bu iyi kabulden sevinç duyan Birinci Murat bu güzel Babaeski'de kalmaya, ordunun ilerleyişini buradan takip etmeğe karar verdi. Hükümdar otağı Babaeski'de kuruldu. Lala Şahin Paşanın dâveti üzerine Birinci Murat Edirne'yi almak için pek hoşlandığı Babaeski'den ayrıldı. Babaeski'liler kendisini büyük törenle uğurladılar. (1361).

Fatih'in Babaeski'den geçişi :

İstanbul'un fetih yolu Edirne'den başlar. Babaeski'den geçer. Fatih Mehmet şanlı ordusunun başında İstanbulu almak için Edirne'den hareket etti. Babaeski'de mola verdi. Büyük hükümdar Babaeski'de sayın bir eskici baba ile konuşuyor. Hükümdarın bütün sorularına vukuflu cevaplar veren hazır cevap ihtiyara Fatih bir ara yaşını da soruyor. Eskici baba sadece (Babaeski) cevabını vererek çok yaşlı olduğunu ifade ediyor. Bu cevap Fatihin çok hoşuna gidiyor. O anda şehrin adı (Babaeski) olsun, buraya bir de mesçit yapılsın emrini veriyor. Fatihin emirleri yerine getiriliyor. Şehir Babaeski adını alıyor. Babaeski'nin ortasına da mesçit yapılıyor. Fatih mesçidi adıyla anılan bu mesçit İstanbul — Edirne asfaltının solundadır. Önünde çarşı çeşmesi; karşısında da hükûmet konağı vardır. Bu tarihî mesçidin doğusunu biçimsiz dükkânlar kapatmaktadır.

Cedit Ali Paşa camii :

Babaeski'yi süsleyen eski eserlerin baş tacı Cedit Ali Paşa camiidir. Bu değerli eserin yerinin seçilişinde büyük bir isabet vardır. İstanbul yönünden Babaeski'ye gelenler bu güzel eser ile karşılaşırlar. Babaeskililer bu esere (Büyük cami) adını vermişlerdir. Eser gerçekte gene büyüktür. Büyük Türk mimarı Koca Sinan'ın eseridir. Dünyada bir eşi daha olmayan Edirne Selimiye camisinin küçültülmüş bir modelidir. Taşlarının yontuluşunda, işlenişinde, yapının sağlamlığında, sadeliğinde, inceliğinde, tek kubbenin yerleştirilmesinde Türkün estetik zevki kendini göstermektedir. Cami tek minarelidir. Balkan Savaşında Bulgarlar bu minareyi yıkmışlardır. Uzun yıllar yıkık duran tek şerefeli minare Cumhuriyet devrinde Vakıflar idaresince tamir ettirilmiştir. Camiyi Kanunî Süleyman vezirlerinden Hersekli Cedit Ali Paşa yaptırmıştır. Ali Paşa bu camiye vakıf olarak Edirnedeki Alipaşa çarşısını da 1569 da Koca Mimar Sinan'a yaptırmıştır.

Alpulluda Ergene üzerindeki Sinanlı köprüsü ile Sinanlı köyünün su yolları, eski çeşmeleri de Koca Mimar Sinan'ın eserleridir.

Babaeski köprüsü :

Babaeski'nin doğusunda, Babaeski deresinin üzerindeki taş köprüdür. Bu köprünün uzunluğu 50, genişliği 7 metredir. Babaeski'yi süsleyen bu değerli tarihî eseri Dördüncü Murat 1627 tarihinde Mimar Kasım'a yaptırmıştır. Köprünün güney kanadındaki kitabeyi Yunanlılar kazımışlardı. Cumhuriyet devrinde kitabe yeniden yazdırılarak gene yerine kondu.

İmar hareketleri :

Babaeski'de imar hareketleri Birinci Cihan Savaşında başladı. Babaeski'lilerin kara kaymakam diye andıkları ve çok sevdikleri Tevfik Gür savaş mahrumiyetleri ve top sesleri arasında imar çalışmalarına hiç ara vermedi. Belediye binası, Atatürk ilkokul binası, Aygır deposu, Tevfikiye mahallesi Tevfik Gür'ün eserleridir. Bu imarcı kaymakam Babaeski'nin imar ve inkişaf plânını ruhlarda çizmiştir. Babaeskililer imar ruhunu bu değerli kaymakama borçludurlar. Bütün Belediye Reisleri Tevfik Gür'ün izinden yürüyerek Babaeski'yi bugünkü ileri merhaleye ulaştırmışlardır. Edirne — İstanbul asfaltı Babaeski'nin ortasından geçmektedir. Edirne'den gelirken demir köprünün altından geçince sağda rastlanan Subay Mahallesi, asfaltın iki yanındaki modern binalar Babaeski'yi süslemektedir. Bu güzel binalar hep Cumhuriyet eserleridir. Bu Cumhuriyet eserlerinin başında Yeni Cami, Silo, Marmara Oteli, Ziraat Bankası, ilkokul binası gelmektedir. Babaeski Cumhuriyet devrinde ilerlemiş, gelişmiş, büyümüş, güzelleşmiş şehir halini almıştır. Bugün Babaeski Trakyanın incisidir.

Babaeski demiryolu, şose ile vilâyet merkezine; asfalt ve demiryo-

lu ile İstanbul ve Edirneye bağlanmıştır.

Babaeski bir ziraat memleketidir. Tahıl, şeker pancarı, ayçiçeği, kavun, karpuz yetiştirdiği başlıca ürünlerdir. Hayvancılık da ileri bir durumdadır. Perşembe günleri Babaeski'de pazar kurulmaktadır. Mayıs ve ağustos aylarında da üçer gün süren panayır kurulur. Babaeski pazar ve panayırlarına Trakyanın her tarafından, hattâ İstanbuldan alıcılar ve satıcılar gelmektedir.

Denizden yükseklik Babaeski'de 46.5 metredir.

BABAESKİ'nin KURTULUŞU

Babaeski iki yıl Yunan işgalinde inim inim inledi. Cumhuriyet devrindeki isyanlarda parmağı bulunduğundan ötürü İstiklâl mahkemesi kararı ile idam sehpasında hesap veren Gürcü asıllı Müftü Ali Riza'nın ihaneti yüzünden Yunanlılar Babaeski ve köyleri halkına fazla zulüm yaptılar. Bu satırların yazarı da babası, amcaları ve yakın akrabaları zindanlarda çürütülen, kendisi de Yunanlılardan kırbaç yiyenlerden birisidir. Atatürk ordusu 8 Kasım 1922 de Babaeski'yi kurtardı. Yeniden dünyaya geldik. Her yıl 8 kasımda Babaeski Kurtuluş bayramları çok heyecanla kutlanır.

I) MERKEZ NAHİYESİ KÖYLERİ :

1) Alpullu :

İdare teşkilâtımızda köy olarak yer alan Alpullu köyü gerçekte küçük modern bir sanayi şehridir. Hele Şeker Fabrikasının kampanya mevsiminde Alpullu çok canlı ve hareketli bir şehir manzarasını alır.

Eserler :

a) Sinanlı köprüsü :

Ergene ırmağı üzerinde Sinanlı köprüsü diye adlandırılmış olan tarihsel taş köprü büyük Türk mimarı Koca Sinan'ın eseridir. Ergene ırmağının taşmasını hesaba katan mimar bu köprüyü çok dik yapmıştır. Yüklü arabayı çeken canlılar köprüye çıkışta çok zorluk çekerler.

b) İstasyon binaları 1897 de Şark Demir Yolları adındaki Fransız şirketi tarafından yapılmıştır.

c) Cami :

Modern cami Türk çiftçisinin ve Türk işçisinin eseridir.

d) İlkokul :

Modern ilkokul binası fabrika tarafından yapılmış ve yüz bin liraya mal edilmişti. Kepirtepe ilköğretmen okulu bir öğretim yılı bu binaya sığınmıştı.

e) Orta okul :

Alpullu orta okulu 1957 yılında açılmıştır.

f) Arteziyen :

Fabrikanın batısındaki yolun kenarına açılan arteziyen bol su vermekte ve bütün Alpullu'nun su ihtiyacını karşılamaktadır.

ALPULLU ŞEKER FABRİKASI

Cumhuriyet hükûmeti Trakya'da bir şeker fabrikasının kurulmasına karar vermişti. Fabrika Trak'yanın ve verimli toprakların ortasında, demir yolu boyunda, bol ve kuvvetli suyun bulunduğu yerde kurulacaktı. Esaslı incelemeler yapıldı. Fabrikanın Alpullu'da kurulması uygun görüldü. Önce Trakya Şeker Fabrikası şirketi kuruldu. 22 Ocak 1925 salı günü Alpullu Şeker Fabrikasının temel atma töreni yapıldı. Bu törene bir Edirne mebusu, bir Kırklareli mebusu, bir general, Edirne, Kırklareli valileri, Babaeski, Lüleburgaz kaymakamları, vilâyet ve kazaların Belediye Reisleri ile kalabalık halk iştirak etmişti. Temle ilk harcı Edirne mebusu Faik Kaltakıran koymuştu. Fabrika ilk şeker mahsulünü 17 Kasım 1926 salı günü verdi. Açılış töreni 26 Kasım 1926 günü yapıldı. Bu tören pek parlak oldu. Törene 13 kişilik Türkiye Büyük Millet Meclisi heyeti katıldı. Bu heyetin içinde B.M.M. Reis Vekili, Ticaret Vekili, Maliye Vekili de vardı. Ayrıca Kırklareli, Edirne mebusları da gelmişlerdi. İhtiram kıtası olarak bir süvari bir jandarma müfrezesi getirilmişti. Özel trenler Edirne, Kırklareli ve İstanbul yönlerinden halkı taşımıştı. Alpullu o gün müstesna bir bayram günü yaşadı. Günün sevincini Bahriye Bandosu arttırmıştı. Kordelâyı Ticaret Vekili kesti. Alpullu Şeker Fabrikası 2 milyon liraya mal olmuştu.

Fabrikada gelime :

Fabrika kurulduğu zaman günde (24 saat) 600 ton pancar işliyordu .1930 da günde 1200, 1950 de günde 1800 ton pancar işler duruma yükseltildi. Fabrikanın bir yılda işlediği pancar 200 - 300 bin tondur. Bu pancar Trakya topraklarına ekilen 200 bin dekara yakın araziden elde edilmektedir. Fabrikanın bir yılda çıkardığı şeker mikdarı 30 - 57 bin tondur.

Fabrikanın bugünkü durumu :

1) Daimî memur 115, daimî işçi 300 dür.
2) Kampanya işçisi 1500 dür.
3) Fabrika kapasitesi: 24 saatte 1800 ton pancar işler.
4) Fabrikanın Türk ekonomisindeki değeri çok önemlidir.

2) Nadırlı :

Babaeski deresi kuzeyden güneye doğru akar. Babaeski'nin güne-

yinde Babaeski deresi vâdisindeki Nadırlı köyünün toprakları kumsal ve verimlidir. Pancar, mısır, kavun karpuz bol yetiştirilir. Dere dâvisi söğüt ve kavak ağacı yetiştirmeğe pek elverişlidir. Okulu vardır. Alpullu - Babaeski demiryolu köyün çevresinden geçmektedir. Köyün nüfusu 1184 kişidir.

3) **Cehilli :**

Babaeskiye en yakın köydür. Köy çiftlik arazisine kurulmuştur. Toprakları verimlidir. 3 traktör köye girmiştir. Bir tane su değirmeni var. Okulunda iki öğretmen çalışmaktadır. Minareli cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 872 kişidir.

4) **Taşköprü :**

Köy 1886 yılında kurulmuştur. Babaeski - Edirne asfaltının üzerinden geçmekte olduğu betonarme köprü eskiden taş olduğundan ötürü köye de Taşköprü adı verilmiştir. Köyde beş tane traktör vardır. Okul binası, cami ve çeşme köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 276 kişidir.

5) **Karames'utlu :**

Halk bu köye (Karamaslı) diyor. Babaeskinin kuzeyinde, Babaeski deresi vâdisindedir. Toprakları kumsal ve verimlidir. Dere kenarındaki bahçelerde bol sebze yetiştirilmektedir. Bu köyde sütçülük de ileridir. Her ev manda veya sığır ineği beslemektedir. Babaeski sütçüleri sütleri gelip evlerden almaktadırlar. Babaeski - Kırklareli demir yolu köyün yakınından geçmektedir. Köy durağında tren bir dakika durur yolcu alır. Okulu vardır. Köyün nüfusu 847 kişidir.

6) Osmaniye :

Köy Babaeski'nin doğu kuzeyindedir. İki mahalledir. Doğudaki mahalle Küçükosmaniye adı ile anılır, ayrı bir köydü. Batıdaki mahalle de Büyükosmaniye adlı ayrı bir köydü. Doğudaki mahalle Balkan Savaşından bu yana küçülmeye devam etti. Cumhuriyet devrinde iki mahalle birleşerek Osmaniye köyünü meydana getirdi. Toprakları karakepirdir ve verimlidir. Geniş meralarında hayvancılık yapılmaktadır. Okulu vardır. Köyün nüfusu 433 kişidir.

7) Sofuhalil :

Halk dilinde köyün adı (Sofali) şeklini almıştır. Babaeski - Lüleburgaz asfaltının solunda minareli camisi görülen ilk köydür. 1877 - 1878 Rus savaşından sonra kurulmuştur. Stablize yolla Babaeskiye bağlanmıştır. Kara kepir olan toprakları verimlidir. Halkı çalışkandır. Köyde temiz ekin ve iyi pancar yetiştirilir. Okulu vardır. Nüfusu 846 kişidir.

8) Çavuşköy :

Sofuhalil köyünün kuzeyindedir. Köy ağaçlıklar arasındadır. Uzaktan görünmez. Kuruluş: Bulgaristan'ın Eskicuma kazasının Çavuş köyünden Ali kâhyanın oğlu Hüseyin Hüsnü efendi Babaeski'de kadı ve kaymakam vekilidir. Ana vatana göçmek arzusunda olan kendi köyünden en az 40 haneyi Türkiye'ye dâvet ediyor. Mektubunda köyün kurulacağı, 750 dekar tarlası bulunan Doğanca çiftliği hakkında bilgi vermeyi de ihmal etmiyor. Çavuş köylü 40 göçmen ailesi göçlerini arabalarına yükleyerek Türkiye'ye geliyorlar. 1908 yılının bir yaz gecesinde köyün şimdiki bulunduğu alana gecekondularını kuruyorlar. Kaymakam vekili Muhacır komisyonu ve göçmenler adına çiftliği satın alıyor. Köyün kuruluşunu ve adının da Çavuş köy olarak tescilini sağlıyor. Millî mücadeleye fikren ve fiilen iştirak etmiş bulunan sayın kurucu Kayseri emekli hakimi Çavuş köyündeki ebedî uykusundadır. Köyün manzarası güzel fakat toprakları verimsizdir. Tecrübeli çiftçi Abdullah Korkut'un icadettiği burgu ile açılan ve sayısı onu aşan kuyular vasıtasiyle 1957 yılından bu yana yeraltı sularından faydalanılarak pancar ve diğer bitkiler sulanmaktadır. Cumhuriyet hükûmetinin yaptığı modern okul binası ile köylünün 1957 de tamamladığı modern cami köyü süslemektedir. Bu köyden bir müfettiş, bir lise öğretmeni, üç ilkokul öğretmeni ile bir assubay yetişmiştir. Bugün orta okulda, lisede, üniversitede okuyan öğrenciler vardır. Bunlardan bir genç İngiltere'de tahsildedir. Köyün nüfusu 510 kişidir.

9) Kumrular köyü :

Bir vâdinin doğu yamacına kurulmuştur. Çeşmelerinden gür su akar. Bu sular kireçlidir; çocuklara yarar. Köyün batı kenarından yaz kış akan derenin kenarları çayırlıktır; söğüt ağaçları ile süslenmiştir. Halk çalışkan ve maarifçidir. Bu köyden bir hukukçu, bir ziraatçı, bir hayli de öğretmen yetişmiştir. Çavuşköy yolu kenarındaki okul binası köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Fundalık olan köy merası hayvancılığa pek elverişlidir. Bağcılık gelişme yolundadır. Köyün nüfusu 565 kişidir.

10) Müsellim :

Köy Moskof savaşından sonra kurulmuştur. Toprakları kara kepir ve verimlidir. Halkı çalışkandır. İyi cins ve temiz buğday yetiştirilmektedir. Stablize yolla Babaeski'ye bağlanmıştır. Bu maarifçi köy bir hayli öğretmen yetiştirmiştir. Okul binası ve cami köyü süslemektedir. Köyün içi ve çevresi ağaçlıktır. Nüfus 848 kişidir.

11) Pancarköy :

Eski adı Alpullu idi. Alpullu istasyonu Alpullu adını alınca Alpullu da Pancarköy adını aldı. Köye bu adın verilişi verimli topraklarında

çok pancar yetişmesinden ileri gelmiştir. Ayrıca tahılın her çeşidi de yetişir. Yakın olan şeker fabrikasından pancar küspesi getiriliyor. Pancar küspesi ile sığır hayvanı besiciliği yapılıyor. Semirmiş hayvanları İstanbul celepleri besicilerin ayağına gelip satın alıyorlar. Köy Babaeski - Alpullu yolu üzerindedir. Köy ortasındaki arteziyenden gece gündüz su fışkırmaktadır. Değirmen ve yağhane hiç durmadan çalışır. Mayıs ayı gelince mandıra kurulur. Okulda öğretmenler çalışmaktadır. Köyün nüfusu 1938 kişidir.

12) Düğüncülü köyü :

Alpullu'ya pek yakındır. Âdeta buranın bir mahallesi gibidir. Şeker Fabrikası kurulduktan sonra köy gelişmiş ve büyümüştür. Köy kenarındaki arteziyenden gür su fışkırmaktadır. Ergene vâdisindeki topraklar çok verimlidir. Kışın ördek avcılığı yapılır. Okul, cami ve yeni binalar köyü süslemektedir. Köy içi çok çamur olur.

Düğüncülü batağı :

Batağın şifa hassası dillere destandır. Romatizması, siyatiği, bir yerinde ağrısı, sızısı olup ta derdine deva arayanlar ağustos ayında soluğu Düğüncülü batağında alırlar. Trakya'dan, İstanbul'dan, Anadolu'dan gelenler olur. Batak denilen yerde bir insanın sığabileceği büyüklükte 20-40 santimetre kalınlığında bir çim çıkarılır. Çıkarılan çimin altı bataktır. Hasta zorla yavaş yavaş buraya kollarına kadar girer. Yarım gün, bir bütün gün orada kalır. Çadır kurup ta haftalarca kalan ve her gün batağa girenler de olur. Ancak bir kişinin girdiği çukura başkası girmez. Köyün nüfusu 1558 kişidir.

13) Sinanlı :

Tarihsel köydür. Bu köyün eski çeşmeleri, su yolları, Alpulu yakınında Ergene üzerindeki Sinanlı köprüsü adını taşıyan taş köprü Koca Mimar Sinan'ın eserleridir. Sinan'ın eserleri ile bezendiği için köy Sinanlı adını almıştır. Toprakları çok verimlidir. 25-30 metre derinlikte arteziyen çıktığı için köy ve çevresinde bir hayli arteziyen vardır. Şeker fabrikasının kuruluşundan bu yana köy Alpullu istikametinde büyümüştür. Okul, cami ve yeni binalar köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 1616 kişidir.

14) Mandıra :

Kazanın en büyük köyüdür. Ergene vâdisindeki toprakları çok verimlidir. Şu söz dillere destan olmuştur: Mandıra ovası altın yuvası. Köy Moskof savaşından sonra kurulmuştur. Köyde 8 kasap vardır. Bunların her biri âdeta bir Amerikan büfesidir. Bu büfelerde şiş ve pirzola ile tekel şarabı içilir. Lokantaları İstanbulvâridir. Konforlu ve temiz olan bu lokantalarda çeşitli ve nefîs yemekler vardır. Taze çarşı ek-

meği Alpullu'dan sıcağı sıcağına gelir. Mandıra istasyonu köyün yakınındadır. Köy demir yolu ile büyük merkezlere bağlıdır. Mandıra köyünde iyi cins sığır yetiştirilir. Besicilik de yapılır. Okul, minareli cami, karakol, yeni binalar köyü süslemektedir. Mandıra köyünde her yıl Kırkpınar'dan önce pehlivan güreşleri tertip edilir. Kırkpınar meydanına en çok pehlivan yetiştiren köyümüz Mandıra'dır. Köyün nüfusu 3478 kişidir. Mandıra her bakımdan kasabalaşmağa yüz tutmuştur.

15) Katranca :

Bulgaristandan gelen göçmenler tarafından 1878 yılından sonra ormanlar içine kurulmuştur. Verimli topraklarında pancar, mısır, ayçiçeği, karpuz, buğday yetiştirilmektedir. Köyde tuğla ve kiremit ocakları vardır. Kışın ördek avcılığı yapılır. Okulunda üç öğretmen çalışmaktadır. Minareli cami ve okul binası köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Köyün nüfusu 1210 kişidir.

16) Ertuğrul :

Halk bu köye Kozpınar diyor. Köy Bulgaristan'ın Lofça kazasının İzvor köyünden gelen göçmenler tarafından 1898 yılında kurulmuştur. Köyde üç tane çeşme vardır. Gür sulu olan bu çeşmeler 1952 yılında yapılmıştır. Bu çeşmelerden birinin bulunduğu yerdeki tarihsel çeşmenin adı Kozpınar olduğundan ötürü köye halk Kozpınar adını vermiştir. Hükûmet kayıtlarında köyün iki adı da mutęberdir. Köy topraklarında buğday, arpa, mısır, pancar ve keten yetişir. Okul ve cami köyü süslemektedir. Kalabalık öğrencisi bulunan okul bir öğretmenlidir.

17) Kadıköy :

Verimli köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri ile ayçiçeği bol bol yetiştirilmektedir. Hayvancılık da gün günden ilerlemektedir. Köyde okul ve cami vardır. Köyün nüfusu 497 kişidir.

18) Minnetler :

Köy Moskof savaşından sonra kurulmuştur. Verimli topraklarında en çok buğday, arpa, sarmısak yetiştirilmektedir. Köyde 9 tane traktör vardır. Köy deresinin bir adı da Çimenli deredir. Köy iki öğretmenlidir. 1945 de yapılan okul binası, 1947 de yapılan cami, 1955 de yapılan Çeşme köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 812 kişidir.

19) Kuleli :

Babaeski - Edirne asfaltı üzerindedir. Babaeski'ye 15, Edirne'ye 40 Km. uzaklıktadır. Sabahın erken saatlerinde Kuleli'den kalkan otobüs Edirne'ye gider, akşamları gene köye döner. Yerli köydür. Osmanlı Türklerinin çevreyi aldıkları 1361 yılından sonra kurulmuştur. Köy toprakları verimlidir. Bu topraklarda pancar, fasulye, patates, soğan

ve tahılın bütün çeşitleri yetişir. Dere vadisinde yerli ve Kanada kavağı yetiştirilmektedir. İlk okul, karakol, kooperatif. Seylâp mahallesi binaları ve modern camii köyü süslemektedir. Un fabrikası ve lokanta vardır. Köyde kasabalaşmaya doğru bir gidiş göze çarpmaktadır. Köyün nüfusu 1204 kişidir. Bu köyden iki mebus yetişmiştir.

II) KARACAOĞLAN NAHİYESİ :

Kofalça köyü merkeze bağlandığından köy sayısı 13 tür. Nahiyenin merkezi Babaeski - Kırklareli tren yolu üzerindeki Taşağıl köyüdür.

1) Taşağıl :

Taştan yapılmış koyun ağılının bulunduğu yere Moskof savaşından sonra kurulmuştur. Karacaoğlan nahiyesinin merkezidir. Babaeski'den Kırklareli'ne giderken Taşağıl istasyonu rastlanılan ilk tren durağıdır. Okulu vardır. Nüfus 607 kişidir.

2) Demirkapı :

Halk bu köye Karapa diyor. Yerli mini mini bir köydü. Göçmenlerin gelip yerleşmesiyle köy büyümüştür. Okulu vardır. Nüfus 400 kişidir.

3) Erikleryurdu :

Moskof savaşından sonra kurulmuştur. Köyün kurulduğu yerde çok yabani erik olduğundan ötürü köye bu ad verilmiştir. En çok çavdar ve yulaf yetiştirilen kumsal köy toprakları bağ yetiştirilmeğe pek elverişlidir. Satın alınan Çiftlik arazisinde pancar ve buğday yetiştirilmektedir. Köyün okulu vardır. Nüfus 633 kişidir.

4) Hazinedar :

Yerli köydür. Muhtelif zamanlarda gelip yerleşen göçmenlerle köy büyümüştür. Köyün verimli topraklarında tahılın her çeşidi yetiştirilir. Köyün okulu vardır. Nüfus 793 kişidir.

5) Karabayır :

1878 Rus savaşından sonra Karabayır adı verilen bayırın yamaçlarına kurulduğundan ötürü köye bu ad verilmiştir. Muhtelif zamanlarda gelen göçmenlerin katılmasiyle köy büyümüştür. Okulu vardır. Nüfus 357 kişidir.

6) Karacaoğlan :

Her ne kadar nahiye bu köyün adını taşımakta ise de demir yolu güzergâhı olan Taşağıl nahiye merkezidir. Yerli köydür. Okulu vardır. Nüfus 366 kişidir.

7) **Karahalil :**

Çandarlı Karahalil hassı olduğu, adının da buradan geldiği tarihsel bir söylenti olarak devam edegelmektedir. Verimli topraklarında patates, fasulye, süpürge, pancar, buğday bol miktarda yetiştirilmektedir. Köyde 5 traktör, kiremit ocağı, yarma değirmeni vardır. Minareli cami ve okul binası köyü süslemektedir. Okulunda beş öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 2228 kişidir.

8) **Kofalca :**

Verimli kara kepir olan köy topraklarında temiz buğday yetiştiriliyor. Halkının çoğu Kırım göçmenidir. İlkbahar gelince köy tarlaları rengârenk lâlelerle süslenir. Bolca nine adlı yatırın bulunduğu yer ulu ağaçlıktır. Kasaba ve çevre köyler halkı buraya Hıdrellez günü toplanır Bahar Bayramı yaparlardı. Hıdrellez eğlenceleri pek hoştu: Defler, darbukalar, zilli maşalar çalınır, türküler söylenir, yerli ve millî oyunlar oynanırdı.

Nüfus 605 kişidir. (Bu köy merkez nahiyesine bağlanmıştır.)

9) **Kuzuçardağı :**

Köy Moskof savaşından sonra kurulmuştur. Köyde en çok pancar, karpuz ekilir. Köyde 4 traktör ve Eğitmenli okul vardır. Çil ve tavşan avcılığı yapılır. Nüfus 340 kişidir.

10) **Nacak :**

Moskof savaşından sonra kurulmuş mini mini bir köydü. Göçmenlerin gelişiyle biraz büyümüştür. Kumsal topraklarında çavdar, kızılca ve karpuz yetiştiriliyor. Okulu vardır. Nüfus 373 kişidir.

11) **Oruçlu :**

Yerli köydür. Köyün toprakları verimlidir. Köyde 4 traktör vardır. 1957 yılında yapılan çeşme ile köy deresi her zaman şırıl şırıl akar. Okul binası 1958 de yapılmıştır. Köy okulunda bir öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 481 kişidir.

12) **Terzili :**

Köy nüfusu 334 kişidir. Köy topraklarında buğday, arpa, çavdar ve yulaf en çok yetiştirilir. Ayçiçeği, susam gibi yağlı bitkiler de ekilir. Köyde hayvan da üretilmektedir.

13) **Yeniköy :**

Kumsal topraklarında kızılca, çavdar, buğday ve karpuz bol yetiştirilir. Karpuzlar Taşağıl istasyonundan vagonlarla İstanbul'a sevkedilir. Köy bahçelerinde sebze de yetiştirilir. Bağcılık da gelişme yolundadır. Köyde muhabbeti sever cana yakın insanlar çoktur. Nüfus 1058 kişidir.

14) Yeni mahalle :

Köy topraklarında buğday, ayçiçeği, karpuz bol yetiştirilmektedir. Karpuzlar vagon vagon İstanbul'a gönderilmektedir. Köye 4 traktör girmiştir. Okulunda iki öğretmen çalışmaktadır. Okul binası ve cami köyü süslemektedir. Nüfus 779 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Babaeski'den Kırklareli, Alpullu, Edirne, Lüleburgaz ve İstanbul'a trenle mi, otobüsle mi gitmek daha kârlıdır, niçin?

2) Mahalle, okul ve köyünüzün tarihçesini inceleyiniz: Mahalle, okul ve köyünüz ne zaman ve kimler tarafından kurulmuştur?

3) Perşembe günleri kurulan Babaeski pazarı ile mevsim panayırlarını inceleyiniz.

a) Pazar ile panayırın ne farkı var?

b) Bu pazar ve panayırlarda en çok neler satılıyor?

c) Pazar ve panayırlara sebze ve meyva en çok nereden geliyor?

4) Babanızın veya komşu çiftçinin çıkardığı pancarlar Alpullu şeker fabrikasına hangi taşıtlarla taşınıyor?

5) Canlı hayvanlar İstanbul'a nasıl sevkediliyor?

6) Babaeski hamamını inceleyiniz: Bu hamamın suyu eskiden nereden gelirdi? Şimdi nereden geliyor? Hamamın eski ve yeni su yolu şebekesinin bir krokisini çiziniz.

7) Höyük ile Büyük cami arasında bir yeraltı yolunun olduğu söylentisinin doğru olup olmadığını esaslı incelemeler yaparak tesbit ediniz.

8) Şirin Babaeski manzarasını en iyi nereden seyretmek mümkündür?

DEMİRKÖY KAZASI

Demirköy kazası bölgesinde İstiranca dağları ile Karadeniz arasında Milâttan 3-4 bin yıl önce Trak Türkleri yaşamışlardır. Trak'ların yarattıkları uygarlığın izleri henüz kaybolmuş değildir. Bu bölgede yaşayan en önemli Trak kabîlesi Tinler'dir. Tinler'in merkezi Tinias idi. Bu günkü İğneada'dır. Her devirde İğneada bir ihraç limanı olarak önem kazanmıştır. Cumhuriyet devrinde de Kırklareli vilâyetinin odun, kömür ve diğer ürünlerinin deniz yolu ile İstanbul'a sevkedildiği en önemli iskele İğneada'dır.

Demirköy kazası coğrafya bakımından da önem taşımaktadır. İstiranca dağları ile Karadeniz arasındaki bu bölgenin iklimi Kırklareli vilâyetinin diğer bölgelerinin ikliminden bambaşkadır. Yazlar kurak ve sıcak, kışlar soğuk, sert ve yağışlı geçmez. Bu bölgenin iklimi ılımandır. Karadenizin etkisindedir. Kazanın en yüksek tepesi 604 metre yüksekliğindeki Büyük Murat tepesidir. Demirköy'ün merkez nüfusu 1696 kişidir. Bütün kazanın nüfusu 7 209 kişidir. Kazanın yüz ölçümü 1 076 kilometre karedir. Bir kilometre kareye ortalama 7 kişi düşmektedir. Bu bakımdan nüfus yoğunluğu en az kaza Demirköy'dür.

A) Merkez nahiyesi :

Merkez nahiyesi 3 köylüdür.

1) Turulya :

Köy marası ormanlıktır. Hayvan üretilmektedir. Köy topraklarında çavdar, yulaf, buğday en çok yetiştirilir. Okul, cami vardır. Köyün nüfusu 558 kişidir.

2) Velika :

Köy topraklarında yulaf, çavdar, buğday en çok yetişir. Köy merası ormanlıktır. Bu ormanlarda heyecanlı avcılık yapılır. Köyün nüfusu 361 kişidir.

3) Sivriler :

Merası ormanlık olan bu mini mini köyün nüfusu 157 kişidir.

B) Karacadağ nahiyesi :

Karacadağ nahiyesi 9 köylüdür.

1) Karacadağ :

Nahiye merkezidir. Buranın nüfusu 239 kişidir. Köy topraklarında yulaf, çavdar, mısır, buğday en çok yetiştirilir. Ormanlık olan mera hayvancılığa pek elverişlidir.

2) **Kamilya :**

Kamilya'nın nüfusu 324 kişidir. Mera ormanlarla kaplıdır. Hayvan üretmeye önem veriliyor. Köy topraklarında çavdar, tulaf, buğday en çok yetişir.

3) **Mihalongoz :**

Mihalongoz'un nüfusu 255 kişidir. Köyün merası Devlet ormanıdır. Bu ormanlarda en çok kayın, meşe, kavak, kızılağaç yetişmektedir. Köyün en çok yetiştirdiği ürün mısır, buğdaydır. Köyün deresi ve çeşmesi hiç kesilmeden akar. Köy okulunda bir öğretmen çalışmaktadır.

4) **Mağlavit :**

Köyün nüfusu 163 kişidir. Köy ormanlıktır. Bu ormanlarda meşe, kayın, kızılağaç, kavak bulunur. Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf, buğday yetişmektedir. Köyde un değirmeni ve okul vardır.

5) **Sarpdere :**

Köyün nüfusu 178 kişidir. Köyün adı yerinin sarp derelik olduğunu belirtmektedir. Bu sarp dereler ormanlıktır. Köy topraklarında yulaf, çavdar, buğday en çok yetiştirilir.

6) **Kireçova :**

Köy merası Devlet ormanları ile kaplıdır. Bu ormanlarda meşe, kayın, kavak, kızılağaç, gürgen, dişbudak yetişmektedir. Köyün deresi vardir. Köy okulunda bir öğretmenle bir de eğitmen çalışmaktadır. Köyde domuz, kurt, karaca, tavşan, sansar avcılığı yapılmaktadır. Köyün nüfusu 364 kişidir.

7) **İncesırt :**

Köyün nüfusu 232 kişidir. Mera ormanlarla kaplıdır. Hayvan üretilmektedir. Köy topraklarında yulaf, çavdar, buğday en çok yetiştirilir.

8) **Paspala :**

Köyün nüfusu 511 kişidir. Köyde okul ve cami vardır. Mera ormanlıktır. Hayvancılığa önem verilmektedir. Köy tarlalarında çavdar, buğday, yulaf en çok yetiştirilir.

9) **Küçükova :**

Köyün nüfusu 203 kişidir. Bu köy 1956 yılında Kırklareli - Dereköy nahiyesine bağlanmıştır.

C) **İğneada nahiyesi :**

İğneada nahiyesi beş köylüdür.

1) İğneada :

Nahiye merkezi olan İğneada'nın nüfusu 794 kişidir. Traklar, Romalılar devrinde önemli bir merkez olan İğneada bugün de vilâyetin en işlek iskelesidir. Heyecanlı deniz, kara avcılığı yapmaya pek elverişli olan İğneada güzel manzaraları ile Türk yurdunun cennet köşelerinden bir parçasıdır.

2) **Limanköy :**

Köy 1884 yılında tam İğneada burunu üzerine kurulmuş; adına da Fenerköy denmiştir. Rumlar köyün kuruluşuna engel olmak istemişlerse de İğneada jandarma karakol komutanının yardımı ile köy kurulabilmiştir. Sonradan Fener adı Liman olarak değiştirilmiştir. Köy ormanlıktır. Bu ormanlarda meşe, fındık, ıhlamur, kızılağaç yetişmektedir. Bu köyde en çok domuz avlanır. Geyik ve karaca da avlanır. Köy okulu bir öğretmenlidir. Nüfus 258 kişidir.

3) **Ayastafanos :**

Osmanlı İmparatorluğu devrinde güzel çarşısı, muntazam yolları, iki katlı evleri ile bir şehir manzarası arzeden köyün fırını, lokantası, kasabı vardı. Sıtma hastalığı yüzünden 1927 yılına kadar köy göçmenle üç defa dolup boşalmıştır. Küçük bir dere vâdisine kurulmuş olan Ayastafanos'un kuzeyinde Bulgaristan'a ait Resve deresi ile Resve köyü vardır. Domuz, karaca, geyik, sansar, porsuk, balık avcılığı yapılır. Okul bir öğretmenlidir. Nüfus 333 kişidir. Kara, deniz avcılıkları yapılan köy ormanlıklar içinde cennet kadar güzel bir yurt parçasıdır.

4) **Korfa :**

Köyün nüfusu 328 kişidir. Köy merası ormanlıktır. Hayvancılığa önem verilmektedir. Köy topraklarında yulaf, çavdar, buğday en çok yetiştirilmektedir. Çevrede heyecanlı avcılık yapılmaktadır.

5) **Pılaça :**

Pılaça deresi Türk - Bulgar sınırını çizmektedir. Köy gür ormanlıklar içindedir. Meşe, gürgen, kayın, akçaağaç, ceviz, dişbudak ağaçlarının yetiştiği bu ormanlarda geyik, karaca, domuz avcılığı yapılmaktadır. Köy bu günkü yerine 1912 Balkan savaşından sonra kurulmuştur. Köy topraklarında mısır, fasulye, sebze, arpa, buğday yetiştirilmektedir. Okul bir öğretmenlidir. Nüfus 285 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Kırklareli vilâyetinin önemli iskelesi olan İğneada'yı inceleyiniz:

a) İskeleden mangi taşıtlarla, hangi emtia, nereye sevkediliyor?

b) Deniz yolu ile gelip iskeleye boşaltılan emtianın cinslerini defterinize yazınız.

c) Giden mal mı çok? Yoksa gelen mal mı çok?

2) Kasaba, nahiye veya köyünüzde kara avcılığı mı, deniz avcılığı mı yapılıyor?

a) Avlanan avların neler olduğunu tesbit ediniz.

b) Hangi avcılığın en heyecanlı olduğunu avcılardan öğreniniz.

3) Bulunduğunuz çevredeki ağaç çeşitlerini inceleyiniz:

a) Meyvasız ağaç çeşitleri nelerdir?

b) Meyvalı ağaç çeşitleri nelerdir?

c) Bu ağaçların hangisi daha faydalıdır?

4) Çevrenizde hangi ürünlerin bol yetiştiğini öğreniniz. Bu ürünlerin niçin bol yetiştiğinin sebebi üzerinde durunuz.

PINARHİSAR KAZASI

Pınarhisar Milâttan 4 bin yıl önce Traklar tarafından kurulmuştur. Traklar devrinin önemli merkezlerindendir. Romalılar devrinde de önemli merkez olarak kalmıştır. Pınarhisar kalesinin metin Roma kalelerinden olduğu kalıntılarından anlaşılmaktadır. Eski adının Ut Surgas olması ihtimali vardır.

Pınarhisar'ın alınması :

Kırklareli kalesini alan Birinci Murat ordusu ile Pınarhisar üzerine yürüdü. Metîn bir orta çağ kalesi olan Pınarhisar müdafaa edilmek istenmiş, bu uğurda kan dökülmüştür. Yapılan çetin savaşlar sonunda düşman perişan edilmiş ve Pınarhisar alınmıştır. Bu kuşatma savaşlarında Gazi Mihaloğlu, Hızır bey kahramanlığı ile hükümdarın takdirini kazanmıştır. (1362) Pınarhisar Türklerin eline geçtikten sonra gelişmiştir. Halkın Arap kaymakam dediği zat Birinci Cihan Savaşının mahrumiyet ve top sesleri arasında ilkokul binasını yaptırmıştır. Bu yapıcı kaymakam istiklâlini kazanan Libya hükûmetinin Başvekili olmuştur. Pınarhisar Cumhuriyet devrinde bir aralık Nahiye olarak kalmışsa da sonra yine kaza olmuştur. Orta çağda gür sulu pınarları ve hisarı ile ün almış olan Pınarhisar Türk - Demokrasi çağında da çimento fabrikası ile değerli yerini almıştır. Trakya Genel Müfettişi Kâzım Dirik Trakya'yı kalkındırmada Pınarhisar'dan faydalanma fırsatını kaçırmamıştır. Fidancılıkta kasabanın gür pınarlarından, arıcılık, tavşancılık, tavukçulukta diğer imkânlardan bol bol faydalanmıştır.

Pınarhisar coğrafya bakımından da çok önem taşımaktadır. Kırklareli - Vize şosesi Pınarhisar'ın içinden geçer. Kaza İstiranca dağları ile ovalar bölgesinin âdeta kilit noktasındadır. Bir tarafta vâdisinde pirinç yetişen Kaynarca köyü ve diğer ovalık köyler. Öbür tarafta İstiranca dağlarının en yüksek tepe ve bayırları. İstiranca dağlarının 1030 metre yüksekliğindeki en yüksek tepesi Büyük Mahya kazanın Evciler köyü bölgesindedir. Karaman Bayırı da Yeniceköy bölgesindedir.

Çimento fabrikasının binaları kasabayı süslemiş sevimli Pınarhisar'ı modern küçük bir sanayi şehri haline getirmiştir.

Pınarhisar Çimento Fabrikası :

Cumhuriyet hükûmeti Trakya'da bir çimento fabrikasının kurulmasına karar vermişti. Fabrika Trakya'nın ortasında çimento esas ham maddesi taşın (kalker = kireç taşı) bol bulunduğu yerde kurulacaktı. Fabrikanın su ihtiyacını karşılayacak gür su da bulunmalı idi. Esaslı incelemeler yapıldı. Fabrikanın Pınarhisar'da kurulması uygun görüldü. Zira çimento esas maddesi taş Pınarhisar'da o kadar boldur ki fabrikanın yüzlerce hattâ binlerce senelik ihtiyacını karşılayabilir durumdadır.

Temel atma töreni :

Cumhuriyet hükûmetimizin yurt kalkınmasında ele aldığı büyük işler var: Köprüler, barajlar, sanayi tesisleri, imâr hareketleri. Bu, büyük işlerin başarılmasında çimento ihtiyacı birinci plânda yer almaktadır. Trakya kalkınmasında ön plânda rol oynayacak Pınarhisar çimento fabrikasının temel atma töreni Eylül 1955 de yapılmıştır. Törene iştirak edenlere Trakya Çimento Fabrikası temel atma hâtırası adını taşıyan broşür dağıtılmıştır. Bu broşürde şunlar vardır: Türkiye'de ilk kurulacak çimento fabrikası yerlerini gösterir bir harita, çimento nedir? Türkiye'de çimento sanayii, çimento nasıl yapılır? konuları ile çimento istihlâk ve ithalât grafiği, çimento nasıl olur? Şematik resimleri, çamur değirmeni, döner fırın renkli resimleri.

Açılış töreni :

27 Kasım 1958 de yapıldı. Bu tören çok parlak oldu. Trakya'nın şehir, kasaba ve köylerinden otobüsler, otomobiller, kamyonlar, traktörle günlerce bu törene katılacakları taşıdılar. İstanbul ve Anadoludan da gelenler oldu. Edirne, Kırklareli mebusları, Trakya vali, kaymakam ve belediye reisleri törene iştirak ettiler. Edirne Kurtuluş başramında bulunan Sayın Başvekil [redacted] yanlarındaki vekillerle birlikte törene şeref verdiler. Sayın Reisicumhur [redacted] törene şeref verdiler. Kurdelâyı keserek Pınarhisar Çimento Fabrikasını Türk milletinin hizmetine açtılar. O gün Pınarhisar müstesna bir bayram günü yaşadı. Fabrika bütün tesisleri ile birlikte 22 milyon liraya mal olmuştur.

Fabrikanın çalışma durumu :

1) Daimî memur 60, daimî işçi 287 dir. Memur ve işçiler fabrikanın lojmanlarında otururlar.

2) Fabrika kapasitesi: 24 saatte 250 ton, yılda 85 bin ton çimento istihsal eder.

3) Fabrikanın Türkiye ekonomisindeki ve Türkiye kalkınmasındaki değeri çok önemlidir.

KÖYLERİN ÖZELLİKLERİ :

1) Akviran :

Köy tarlalarında en çok buğday, arpa, çavdar yetiştirilmektedir. Köy meraları hayvan üretilmeğe de pek elverişlidir. Köyün okulu ve camisi vardır. Nüfus 435 kişidir.

2) Cevizköy :

Eski adı Çongara'dır. Köy vâdisinde ceviz ağacı bol yetiştiğinden ötürü köye Cevizköy adı verilmiştir. Köy topraklarında en çok mısır,

yulaf, buğday, fasulye, patates, pancar yetiştirilmektedir. Köyde 2 traktör, 1 su değirmeni var. Köy okulu 4 öğretmenlidir. Cevizköy deresi yaz kış akar. İki okul binası, minareli cami ağaçlıklar arasındaki köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Köy nüfusu 1161 kişidir.

3) **Çayırdere :**

Köy 1880 yılında kurulmuştur. Köy topraklarında en çok buğday yetişir. Mera fundalıktır. Köyde daima akan dere ve kiremit ocağı vardır. Çevrede en önemli engebeler göllerdir. Köy okulu iki öğretmenlidir. Köyün nüfusu 512 kişidir.

4) **Deveçatağı :**

Köy Hasan Paşa vakfı Çiftlik arazisine 1889 yılında Hükûmetçe kurulmuştur. Köy halkı Kaybılardan gelmiştir. Köy topraklarında en çok buğday ve sebze yetiştiriliyor. Köy iki öğretmenlidir. Minareli cami, okul binası köyü süslemektedir. Nüfus 756 kişidir.

5) **Evciler :**

İstiranca dağlarının en yüksek tepesi olan 1030 metre yüksekliğindeki Büyük Mahya tepesi ve bayırları çevresinde olan köy merasında hayvan üretilir. Köy tarlalarında buğday, çavdar, yulaf en çok ekilir. Köyün okulu ve camisi vardır. Nüfus 609 kişidir.

6) **Karıncak :**

Köy gür ormanlar içine 1878 Rus savaşından sonra kurulmuştur. Köy topraklarında en çok buğday yetiştiriliyor. Köy okulunda iki öğretmen çalışıyor. Köyün nüfusu 695 kişidir.

7) **Hacıfakılı :**

Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf, arpa, buğday yetiştiriliyor. Mera hayvan üretilmeye pek elverişlidir. Köyün nüfusu 264 kişidir.

8) **İslâmbeyli :**

Köy topraklarında mısır ve buğday yetiştirilmektedir. Mera ormanlık ve fundalıktır. Yaz - kış akan derenin üzerinde su değirmeni vardır. Köy okulunda üç öğretmen çalışmaktadır. Taş ocağı ve çeşme vardır. Köy bölgesindeki tepelerin adları şunlardır: Kocatepe, Aktepe, Beçitepe, Köy nüfusu 1144 kişidir.

9) **Kaynarca:**

Kaynarca'nın nüfusu 3159 kişidir. Okulu, camisi, güzel binaları ile âdeta küçük bir kasabadır. Kaynarca vâdisi Kırklareli vilâyetinin en çok çeltik yetiştirilen verimli bir bölgesidir. Gür kaynakların efsaneleri dillere destandır. Bu efsanelerden biri şöylece zihinlere yerleşmiş-

tir: Tuna boyunda çobanlık yapan akıncılar soyundan gürbüz Türk delikanlısı bir gün aksi bir koça sopasını var kuvvetiyle fırlatıyor. Sopa deli Tuna'nın mavi dalgalarına karışıyor. Bu olaydan pek üzülen delikanlı çobanlığı bırakıp işi saz şâirliğine döküyor. Gel zaman git zaman şâir Kaynarca'ya uğruyor. Kahvenin tavanında asılı olan sopasını görünce heyecanlanıyor. Sopanın ilhamı ile coşan saz şâiri kahve halkını ve kahveciyi içli Tuna havaları ile memnun ediyor. Kendisine dünyalık teklif edildiği zaman -şu tavanda asılı duran sopayı bana armağan edin gönlüm hoş olur- diyor. Kaynarca kaynaklarından çıkmış olan sopa kendisine canı gönülden armağan ediliyor. Sopasına kavuşan saz şâiri kahve halkının huzurunda sopayı eviriyor, çeviriyor, burmasını açıyor. Çobanlığında içine doldurduğu kırmızı liraları birer birer çıkarıp sayıyor. Tamam, hiç eksilmemişler diyor. Hayatını Kaynarcalılara hem sazla, hem de sözle bir defa daha anlatıyor.

10) Kurudere :

Etrafı ulu ağaçlarla çevrili olduğu için önce Korudere olan köy adını halk Kurudere'ye çevirmiştir. Köyün kuzeyinde eski mermer madeni yatakları vardır. Mimar Sinan'ın buradan mermer çıkartıp yaptığı eserlerde kullandığı tarihsel bir söylenti olarak devam edegelmektedir. Onun için bu ocaklara Mimar Sinan mermer ocakları adı verilmiştir. Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf, mısır, buğday yetiştirilmektedir. Köy merası Devlet ormanları ile kaplıdır. Bu ormanlarda meşe, kayın, gürgen, kızılağaç yetişmektedir. Köy deresi yılın dört mevsiminde hiç durmadan akar durur. Minareli cami, çeşme köyü güzelleştirmektedir. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 860 kişidir. Büyük Mahya tepesi köyün kuzey doğusundadır.

11) Osmancık :

Vidin kasabasından gelen göçmenler tarafından 1878 yılından sonra kurulmuştur. Kurucuların önderi Osman Ağa olduğu için köyün adına Osmancık denmiştir. Köy topraklarında en çok buğday, arpa, çavdar yetiştirilmektedir. Kiremit, tuğla ocağı, yarma değirmeni vardır. Değirmen elektrik de vermektedir. Mera fundalık ve ovalıktır. Hayvancılık ileridir. Köy okulu iki öğretmenlidir. İki okul binası, minareli cami köyü süslemektedir. Nüfus 809 kişidir.

12) Poyralı :

Köy, Lofça kazasından 60 hanelik göçmen kafilesi tarafından 1884 yılında Poyralı deresine kurulmuştur. Şimdi İstanbul şosesi ile Demirköye ayrılan şose üzerindeki köy 200 hanedir. Köy topraklarında en çok buğday, mısır, pancar yetiştirilir. Köyde kireç, kiremit ocakları ve su değirmeni var. Mera kısmen ormanlıktır. İki okul binası, minareli cami, çeşme köyü süslemektedir. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 840 kişidir. Köy çevresinde Musabey tepesi ile Helvacıdere ünlü engebelerdir.

13) Tozaklı :

Pınarhisar'ın 7 kilometre doğusundaki dereciğin yamacına Büyüktırnava göçmenleri tarafından 1878 yılından sonra kurulmuştur. Köy topraklarında en çok buğday, mısır, pancar yetiştirilmektedir. Köy deresi yaz kış şırıl şırıl akar. İki su değirmeni vardır. Minareli cami, 1956 da yapılan modern okul binası köyü süslemektedir. Köy okulu üç öğretmenlidir. Nüfus 962 kişidir.

14) Yancıklar :

Köyde en çok buğday, pancar, patates yetiştirilir. Yaz kış suyu eksilmeyen derenin üzerinde 2 su değirmeni vardır. Köyün 4 çeşmesinden şırıl şırıl su akmaktadır. Köyde bir kiremit ocağı vardır. Köy okulunda 3 öğretmen çalışmaktadır. İki okul binası ile minareli cami köyü süslemektedir. Nüfus 1255 kişidir.

15) Yenimandıra :

Köy 1922 de Murat Giray'a ait çiftlik topraklarına kurulmuştur. Çiftlik Atatürk'ün emirleri ile hükûmet tarafından 85 bin liraya satın alınmış ve halka tevzi edilmiştir. Çalışkan köylü tarla taksitlerinin tamamını 1938 yılında ödemiştir. Köy toprakları çok verimlidir. Yılda köylü 2-3 bin ton şeker pancarı çıkarmaktadır. İyi ve temiz buğday da elde ediliyor. Motörlü çiftçilik köye girmiştir. Köyde 3 traktör, 1 biçer döğer, 2 batos, 2 biçer bağlar, 1 biçer vardır. Köy içinden yaz kış dere akmaktadır. Mera fundalıktır. Hayvancılık ileridir. 1 fabrika, 2 su değirmeni, 3 kiremithane, bir çeşme vardır. Biri iki şerefeli, öbürü tek şerefeli minareli iki cami köyü süslemektedir. Bu camileri köylü 43 bin liraya yaptırmıştır. Okul beş öğretmenlidir. Köyün nüfusu 1626 kişidir.

16) Erenler :

Fetih devrinde kurulan tarihsel köylerimizdendir. Köydeki kubbeli türbenin içindeki eren ebedî uykusundadır. Okulu ve camisi vardır. Köyün nüfusu 441 kişidir.

17) Yenice :

İstranca dağlarının en yüksek tepelerine doğru yükselen Mahya bayırı, Karaman bayırı bölgesinde bulunan köy devlet ormanları ile kaplıdır. Bu ormanlarda meşe, kayın, ıhlamur, kavak, kızılağaç çok yetişir. Biri köyün içinden, öbürü de 2 kilometre yakından geçen dereler hiç kurumaz. Bu dereler üzerinde 2 su değirmeni vardır. Köyde ayrıca bir hizar, 2 kiremit ve tuğla ocağı vardır. Köy topraklarında en çok çavdar, mısır, buğday yetiştiriliyor. Tavşan, tilki, kurt, domuz, sansar, karaca avcılığı yapılıyor. Depo vasıtasiyle beş çeşmeyi akıtan su tesisatı, okul, minareli cami, köyü süslemektedir. Köyde toprak sıkıntısı vardır. Köy okulu dört öğretmenlidir. Nüfus 1522 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Pınarhisar'a hareket, canlılık ve güzellik ilâve etmiş bulunan Çimento fabrikasını inceleyiniz:

a) Taşın çimento oluncaya kadar geçirdiği safhaları gözden geçiriniz. Makine ve insan gücü nerelerde ayrı ayrı ve nerelerde beraber olarak göze çarpıyor?

b) Çimento hangi taşıtlarla ve hangi yollarda piyasaya sürülüyor?

c) Fabrika kömür ve su ihtiyacını nasıl temin ediyor?

2) 1362 de Birinci Murat Pınarhisar'ı kuşattığı zaman düşman niçin savaşı göze almıştır?

3) Pınarhisar coğrafya bakımından neden önemlidir?

4) Mermer maden ocağı kazanın hangi köyünde vardır? Bu ocağın adı nedir?

5) Vilâyetin en yüksek tepesinin adı nedir? Bu tepe nerededir?

KOFÇAZ KAZASI

Kofçaz Kırklareli'ne bağlı bir nahiye idi. 1 Nisan 1959 tarihinde merkezi 570 nüfuslu Keşirlik köyü olmak üzere kaza olmuştur. Kaza merkezi Keşirlik fetih devrinde kurulmuştur. Daima akan derenin üzerinde 4 su değirmeni vardır. Keşirlik'in 5 çeşmesi 1954 te yapılmıştır. Kazanın köy sayısı 16, nüfusu 6192 kişidir. Kazanın yüz ölçümü 688 kilometre karedir. Bir kilometre kareye ortalama 9 kişi düşmektedir. Vilâyet merkezinden kaza merkezine yol yapılmağa başlanmıştır. Kazanın en yüksek yeri İstiranca dağlarının en yüksek tepelerinden biri olan Kofcaz tepesidir; yüksekliği 726 metredir. Yeni kazada hareket ve canlılığın başlıyacağı, kısa zamanda her yönden gelişmenin sağlanacağı şüphesizdir.

Kza köylerinin özellikleri :

1) Ahlatlı :

Köyün nüfusu 221 kişidir.

2) Ahmetler :

Fetihten sonra kurulan yerli köydür. Köyün üç deresinden biri daima akar. Derelik ve ormanlık olan köy bölgesinde kurt, tilki, domuz, kokarca, sansar, yaban kedisi, porsuk, kunduz avcılığı yapılır. Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf, buğday yetiştirilir. Köyde iki su değirmeni, 2 çeşme vardır. Okul eğitmenlidir. Köy nüfusu 371 kişidir.

3) Aşağı Kanara :

Köyün nüfusu 222 kişidir.

4) Beyciköy :

Tatlıpınar köyünden ayrılan Beyci köyü nüfusu 176 kişidir.

5) Devletliağaç :

Köy topraklarında çavdar, yulaf, arpa, buğday en çok yetiştirilir. Köy merası fundalıktır. Hayvancılık ileridir. Köyde tuğla ve kiremit ocağı, su değirmeni vardır. Köy okulu öğretmenli ve eğitmenlidir. Nüfus 500 kişidir.

6) Elmacık :

Köyün nüfusu 821 kişidir. Yerli köydür. Köy merası taşlık ve cebelliktir. Köyde en çok çavdar yetiştirilmektedir. Köyde kireç ve kiremit ocağı vardır. Tarihsel cami, okul binası, çeşme köyü süslemektedir. Köy okulu iki öğretmenlidir.

7) **Karaabalar:**

Köyün nüfusu 148 kişidir. Yerli köydür. Mera ormanlıktır. Köy topraklarında en çok buğday yetiştiriliyor. Köyde daima akan iki dere vardır. İki tane de su değirmeni vardır. Köy okulu bir öğretmenlidir.

8) **Kocatarla:**

Köy korusu meşeliktir. Köyde en çok buğday yetiştiriliyor. Köyde bir su değirmeni vardır. Okul öğretmenlidir. 1954 yılında yapılan modern okul binası köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 500 kişidir.

9) **Kofcaz:**

Kazanın adını taşıyan bu köyün en yüksek yerinin deniz seviyesinden yüksekliği 726 metredir. Köy topraklarında mercimek, fasulye, çavdar, arpa, buğday en çok yetiştiriliyor. Köyde kiremit ocağı vardır. Mermer taş madeni de bulunmuştur. Henüz işletilmemektedir. Daima akan derenin üzerinde 3 tane su değirmeni vardır. Köyde 6 çeşme var. Meşe, kayın, gürgen, akçaağaç, kızılcık, dişbudak, fındık, ıhlamur, kavak ağacı çok olan ormanlarda tavşan, tilki, kurt, porsuk, sansar, domuz, karaca avcılığı yapılır. Bir öğretmenli olan köyün nüfusu 528 kişidir.

10) **Kula:**

Köyün nüfusu 171 kişidir. Köy 1878 Rus savaşından sonra kurulmuştur. Köy topraklarında en çok çavdar, mısır, yulaf yetişir. Köy ormanlıklar içindedir. Bu ormanlarda kayın, meşe yetişiyor. Daima akan köy deresi, Yumurta tepe deresi, Karayokuş başlıca engebelerdir. Köy okulu bir öğretmenlidir.

11) **Malkoçlar:**

Köyün nüfusu 352 kişidir.

12) **Taştepe:**

Köyün nüfusu 341 kişidir. Köy topraklarında en çok buğday, çavdar, yulaf, mısır yetişir. Köy ormanlıktır. Bu ormanlarda meşe, gürgen, ıhlamur ağacı en çok yetişir. Köy çeşmesi eskiden kalmadır. Köy okulu eğitmenlidir.

13) **Tatlıpınar:**

Köyün nüfusu 327 kişidir. Beyci bu köyden ayrılmıştır.

14) **Terzidere:**

Balkan savaşında yanan köyün yerine 1919 yılında yeniden kurulmuştur. Köyde en çok tahılın buğday ve çavdar çeşidi yetiştiriliyor. Köy ormanlıktır. Bu ormanlarda palamut meşesi, kayın, gürgen, yaba-

ni meyva ağacı, ahlat, elma, erik, kiraz, kızılcık, muşmula, ceviz, fındık yetişmektedir. Tavşan, tilki, kurt, sansar, domuz, karaca avcılığı yapılıyor. Köyde 2 kiremit ocağı, bir su ile işleyen, iki de mazotla işleyen değirmen vardır. Okulu bir öğretmenli olan köyün nüfusu 522 kişidir.

15) Topçular :

Köyün nüfusu 227 kişidir.

16) Yukarı Kanara :

Köy halkı Kaybılar'dan gelmedir. Köy kenarında tarihsel bir kalenin kalıntıları vardır. Köy topraklarında en çok buğday yetiştiriliyor. Mera fundalıktır. Hayvancılık ileridir. Daima akan köy deresinin üzerinde bir su değirmeni vardır. 1958 yılında tamamlanan modern okul binası köyü süslemektedir. Bir öğretmenli olan köyün nüfusu 290 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Çevrenizdeki ormanların meyvalı ve meyvasız ağaç çeşitlerini öğrenip defterinize yazınız.

2) Bu ormanlarda hangi av hayvanlarının bulunduğunu tesbit ediniz. Av hayvanları cinslerinin tükenmemesi için neler düşündüğünüzü yazınız.

3) Kazanın hangi köylerinde mermer madeni vardır? Mermer ocaklarının çalıştırılabilmesi için önce ne lâzımdır?

4) Kofcaz kazası hangi tarihte kuruldu?

a) Merkezi neresidir?

b) Kazanın nüfusu ne kadardır?

c) Kazanın kaç köyü vardır? Kaza köylerinin adlarını defterinize yazınız.

LÜLEBURGAZ

Traklar devrinde :

Lüleburgaz'ı Milâttan 4000 yıl önce büyük dedelerimiz Trak Türkleri kurmuşlardır. Çevredeki höyükler buranın çok önemli bir Trak merkezi olduğunu anlatmaktadır. Lüleburgaz'ın Traklar devrindeki adı Bergule'dir. Lüleburgaz - Umurca çifte höyüklerinden birinde 1937 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından kazı yapılmıştır. 65 metre çapında 11 metre yüksekliğindeki bu höyükten 200 den fazla eski eser çıkmıştır. Bu tarihsel eserler müzede korunmaktadır. (Eserlerin adları Trakya Kültür ve Tarihi adlı kitabın 18 nci sayfasında yer almıştır). Bu değerli eserler şöylece sıralanabilir: a) Toprak eserler, b) Cam eserler, c) Maden eserler.

Çıkan eserlerden höyüğün Milâttan sonra ikinci yüz yılda ölen zengin bir Trak kızına ait olduğu anlaşılıyor. Sonradan ölen kızın annesi veya yakın akrabası da höyüğün batı yamacında kazılan mezara gömülmüştür. Bu mezarlar iki bölümdür. Küçük çukur, onun etrafında büyük çukur. Her iki çukurda da eserler bulunmuştur.

Romalılar devrinde :

Roma kırallarından Teodor'un oğlu Arkadiyüs Lüleburgaz'ı yeniden kurmuş, adını da değiştirmiştir. Arkadiyopolis adını alan Lüleburgaz Bizanslılar devrinde bir ara Baş Piskoposluk merkezi de olmuştur.

Osmanlı - Türk devrinde :

Çubuk lüleleri çok yapılan bir yer olduğundan ötürü Türklerce bu şehre (Lüleburgaz) adı verilmiştir.

LÜLEBURGAZ'ın ALINMASI

Uzun kuşatma ve çetin savaşlardan sonra Çorlu'yu alan Gazi Hüdâvendigâr Büyükkarıştıran'ı da aldıktan sonra Lüleburgaz üzerine yürüdü. Hükümdar ordusu ile Lüleburgaz'a geldiği zaman şehrin tamamen boşaltılmış, kale kapılarının da ardına kadar açılmış olduğunu gördü. Düşmanın tekrar faydalanmaması Türk ordusunu arkadan vurmaması için Burgaz kalesi yıktırıldı; yerle bir edildi (1361).

LÜLEBURGAZ'ı SÛSLEYEN ESKİ ESERLER

1) Sokullu Camisi :

Lüleburgaz'ı süsleyen eski eserlerin baş tacı Sokullu camisidir. Cami, Büyük Türk mimarı Koca Sinan'ın eseridir. Dünyada bir eşi daha

olmıyan Edirne Selimiye camisinin küçültülmüş bir modelidir. Taşlarının yontuluşunda, işlenişinde, yapının sağlamlığında, sadeliğinde, inceliğinde, kubbenin konduruluşunda, Türkün estetik zevki kendini göstermektedir. Büyük devlet adamı Sokullu Mehmet Paşa tarafından 1561 yılında yaptırılmıştır. Minare ve şadırvan bu güzel eseri süslemektedir. Minare, Balkan Savaşında Bulgarlar tarafından yıktırılmıştır. Uzun yıllar yıkık kalan minare Cumhuriyet devrinde 1932 yılında Vakıflar idaresince tamir ettirilmiştir.

a) **Fetvahane :**

Sokullu camisinin müftüleri için yaptırılmış tarihsel bir eserdir. Uzun yıllar okul olarak kullanılmıştır.

2) **Kadı camisi :**

Eski adı Gazi Ali Bey camisidir. Osmanlı İmparatorluğunun ikinci kurucusu Mehmet Çelebinin ünlü kumandanlarından Gazi Ali Bey tarafından yaptırılmıştır. Caminin avlusunda kadı mezarları olduğu için sonradan Kadı camisi adını almıştır.

3) **Çiftehamam :**

Çiftehamam aynı zamanda bir tarafında erkeklerin, öbür tarafında kadınların yıkandığı hamamlara deniyor. Bu hamam Koca Mimar Sinan'ın eseridir. Bu değerli sanat eserini büyük devlet adamı Sokullu Mehmet Paşa yaptırmıştır.

4) **Kervansaray :**

Bugün sadece üzeri kubbeli giriş kapısı ayakta kalan Kervansaray Koca Mimar Sinan'ın eseridir. Kervansarayda 150 odanın, deve ahırlarının dahi bulunduğunu tarih kitapları yazmaktadır. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde kendine has çekici ve mizahi üslûbu ile Kervansaraya ait sabah sahnesini şöylece anlatıyor ve canlandırıyor:

Hancılar tellâllar gibi bağırırlardı:

— Ey ümmeti Muhammet! Malınız, canınız, ârınız, donunuz tamam mı?

Yolcular cevap verirdi:

— Cümlesi tamamdır!... Hak sahibi hayrata rahmet eyleye!...

5) **Lüleburgaz köprüsü :**

Lüleburgaz'ın doğusunda, derenin üzerindeki taş köprüdür. Bu köprü Koca Mimar Sinan'ın eseridir. Köprü 1584 te Ayvalıktan getirilen 900 kadar işçi ve ustaya yaptırılmıştır.

6) **Çeşmeler :**

Çarşı çeşmesi, Avcı Mehmet devrinde 1662 tarihinde yapılmıştır.

Zafer çeşmesi ise 1917 de yapılmıştır. Bu çeşme Balkan savaşı kurtuluşunun bir sembolüdür.

7) Çanakkale anıtı :

Bu anıt istasyondadır. Çanakkale savaşında düşmanla göğüs göğüse çarpışan yiğit askerlerimiz bu eseri dinlenmeleri ânında yapmışlardır (1916).

8) Emrullah Efendi İlkokulu, Kocasinan İlkokulu, Hükûmet Konağı Türk - Osmanlı devri son eserlerindendir.

LÜLEBURGAZ'ın KURTULUŞU

Lüleburgaz iki yıl Yunan işgalinde kaldı. Esaretin bütün acılarına katlanıldı. Atatürk'ün şanlı ordusu Lüleburgaz'ı düşmandan kurtardı.

8 Kasım Lüleburgaz'ın kurtuluş bayramıdır. Bu bayram her yıl parlak törenlerle kutlanır.

Cumhuriyet devrinde :

İstanbul - Edirne asfaltı Lüleburgaz'ın içinden geçer. İstanbul yönünden Lüleburgaz'a girilince asfaltın iki yönünde raslanan modern binalar Lüleburgaz'ı süslemektedir. Bu güzel binalar hep Cumhuriyet eserleridir. Cumhuriyet devri eserlerinin başında Kepirtepedeki İlk Öğretmen Okulu, Türkgeldi Çiftliği Orman Fidanlığı, turistik otel, lise, bankalar, kiremit fabrikası, yoğurthane, Atatürk İlkokulu ve Gündoğdu Camii gelmektedir. Şehrin suyunu veren 7 arteziyen ile diğer arteziyenler de Cumhuriyet eserlerindendir.

Bugün Lüleburgaz, Trakyanın pırlantasıdır. Lüleburgaz şose ile vilâyet merkezine, asfalt ile İstanbul ve Edirne'ye bağlıdır. Şehri bütün merkezlere bağlıyan demiryolu Lüleburgaz istasyonundan geçmektedir. İstasyon Lüleburgaz'a 7 kilometre uzaklıktadır.

Lüleburgaz çiftçi memleketidir. Tahıl, şeker pancarı, ayçiçeği, kavun, karpuz başlıca ürünleridir. Hamitabat köyünde iyi cins patates, Turgutbey köyünde bol miktarda arpacık soğanı yetiştirilir. Lüleburgaz bahçelerinde sebze de bol miktarda yetiştirilir. Lüleburgaz'da her hafta Pazartesi günleri pazar kurulur. İlkbahar ile sonbaharda da panayır kurulur. Lüleburgaz'ın emtia ve hayvan pazar ve panayırlarına Trakya'nın her tarafından hattâ İstanbul ve Anadolu'dan da satıcılar ve alıcılar gelir.

I) MERKEZ NAHİYESİ :

Lüleburgaz kazasının merkez nahiyesi 22 köylüdür.

1) Ayvalı :

Köy kenarında üç höyük vardır. Biri tek, diğer ikisi bitişik gibidirler. Çevrede çift ve tek höyük diye adlandırılmaktadırlar. Lüleburgaz kenarındaki Taşköprüyü yaptırmak için 1584 te Koca Mimar Sinan'ın Ayvalık'tan getirdiği 900 kadar usta ve işçilerden bir kısmı iş bitince

memleketlerine dönmemişler bu köyü kurup yerleşmişler, köyün adına da Ayvalı demişlerdir. Verimli köy topraklarında tahılın her çeşidi ve pancar bol miktarda yetiştirilmektedir. Köyde mazotla işleyen değirmen ve üç çeşme vardır. Köy okulu ve minareli cami köyü süslemektedir. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 991 kişidir.

2) Eski Bedir :

Fetihten sonra kurulan yerli köyümüzdür. Ergene vâdisindeki çok verimli topraklarında tahılın her çeşidi ve pancar bol miktarda yetiştiriliyor. Köyde 8 traktör vardır. Okul binası, minareli cami, arteziyenle süslenmiş. Köy okulunda bir öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 232 kişidir.

3) Yeni Bedir :

Köyün nüfusu 460 kişidir. Lüleburgaz'dan İstanbul'a giderken Kepirtepe İlk Öğretmen Okulundan sonra asfalt üzerinde raslanılan ilk köydür. Karakepir ve verimli olan köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri ve pancar bol yetişir. Köy okulunda bir öğretmen çalışmaktadır.

4) Celâliye :

Köyün nüfusu 1363 kişidir. Köyün dere vadişindeki verimli topraklarında tahılın bütün çeşitleri, ayçiçeği ve pancar yetişmektedir. Okul ve cami köyü süslemektedir.

5) Ceylânköy :

Köyün nüfusu 922 kişidir. Kaynakları Kaynarcada olan dere vadisi tahıl, pancar, ayçiçeği, pirinç yetiştirmeye çok elverişlidir. Bu köyden bir mebus yetişmiştir. Her bakımdan gelişmeye müsteit bir köydür.

6) Çeşmekolu :

Köyün nüfusu 490 kişidir. Köy çiftlik arazisine 1884 yılında sık ormanlar içine kurulmuştur. Bu ormanlar zamanla tarla olmuştur. Çeşmekolu köyü halkı çok çalışkandır. İyi cins buğday ve karpuz yetiştirir. Bu köyden yüksek okul mezunu yetişmiştir.

7) Düğüncübaşı :

Köy Düğüncübaşı Savoğlu Çiftliği arazisine 1924 yılında 460 nüfus mübadil Dırama göçmeni yerleştirilmek suretiyle Cumhuriyet hükûmeti tarafından kurulmuştur. Ergene ve Ergene ırmağına dökülen küçük Ergene adlı iki derenin meydana getirdiği vâdideki çok verimli topraklarda tahılın her çeşidi, karpuz ve pancar bol miktarda yetiştirilmektedir. Çeşme şekline sokulmuş iki arteziyen köyü süslemektedir. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 1066 kişidir.

8) Kazanköy :

Halkı çalışkan, sohbet sever insanlardır. Bu köyde 1937 yılında misafir kaldığım evde İktisat Vekili sayın Celâl Bayar'ın imzasını taşıyan iki takdirname gördüm. Bu iki takdirnamenin biri Türkiye Küçük El Sanatları Sergisinde birinciliği kazanan seccadeye, diğeri de ikinciliği kazanan tel nâkışlı bir işe aitti. Takdirnameleri kazanan eserlerin sa-

naıçısı evin genç kızı idi. Verimli köy topraklarında tahılı, ayçiçeği, pancar çok yetiştiriliyor. Okul, cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 1033 kişidir.

9) Eskitaşlı :

Köy Taşlı Çiftliği arazisine 1898 yılında 40 hane olarak kurulmuştur. Daima akan dere vâdisinde buğday, mısır, pancar, sebze en çok yetiştirilen ürünlerdir. Okul binası, cami köyün güzelliğini artırmaktadır. Köy okulunda üç öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 804 kişidir.

10) Hamitabat :

Köy 1885 yılında sık ormanlar içine Bulgaristandan gelen göçmenler tarafından kurulmuştur. Bu gür ormanlarda o zaman çok domuz bulunduğundan ötürü köyün halk dilindeki adı (Domuzorman) dır. Köy topraklarında tahılın her çeşidi ve pancar bol miktarda yetişir. Üsküpdere mevkiinde iyi cins patates ve fasulye yetiştirilir. Köyde mazotla işleyen iki değirmen, tuğla - kiremit ocakları, 10 traktör vardır. Modern okul binası, camiler, çeşmeler köyü süslemektedir. Okul dört öğretmenlidir. Nüfus 1793 kişidir. Köyün manzarası gün günden güzelleşmektedir. Bu köyden Korgeneral, mebus, avukat, çok sayıda öğretmen yetişmiştir.

11) Hamzabey :

Lüleburgaz — Pınarhisar — Kırklareli yolu üzerindedir. Dere vâdisindeki topraklarında her çeşit bitki yetişir. Köyün okulu vardır. Köy nüfusu 614 kişidir.

12) Karaağaç :

Köy 1878 Rus savaşından sonra çiftlik arazisine kurulmuştur. Daima akan derenin üzerinde su değirmeni vardır. Verimli köy topraklarında tahılın her çeşidi ve pancar bol miktarda yetiştiriliyor. Köye 8 traktör girmiştir. Çeşme, okul binaları, minareli camiler köyü süslemektedir. Okul dört öğretmenlidir. Nüfus 1475 kişidir.

13) Kırıkmusa :

Halk bu köye sadece Kırıkköy diyor. Köy 1878 Rus savaşından sonra Lofça - Toroz göçmenleri tarafından kurulmuştur. Köyde 12 traktör mazotla işler değirmen vardır. Taş ocağı çoktur. Çeşme, minareli cami, iki okul binası köyü süslemektedir. Okul dört öğretmenlidir. Verimli köy topraklarında tahılın her çeşidi ve pancar bol miktarda yetiştirilmektedir. Nüfus 1347 kişidir.

14) Kumsayık :

Köy taralarında tahıl, ayçiçeği ve pancar yetiştiriliyor. Köyde okul vardır. Nüfus 972 kişidir.

15) Müsellim :

Yerli köydür. Ergene vâdisindeki verimli topraklarda buğday, çavdar, yulaf ve pancar bol miktarda yetiştiriliyor. Köyde 3 traktör, 1 çeş-

me vardır. Köy okulunda iki öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 670 kişidir.

16) **Oklalı :**

Köy arazisinin 460 yıl önce Pir Mehmet Paşa tarafından yararlığı görülen üç okçuya vakfedildiği köy hudutnamesinden anlaşılmaktadır. Okluoğlu adıyla 3 hane olarak kurulan köy zamanla büyümüş, köy adı da Oklağlı = Oklalı halini almıştır. Verimli Ergene vâdisi topraklarında keten, pancar, kavun, karpuz, tahıl çeşitleri ve sebze bol miktarda yetiştirilmektedir. Köyde 16 traktör, 2 çeşme, 4 bahçıvan vardır. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 774 kişidir.

17) **Sakızköy :**

Halk bu köye Satı köy diyor. Karakepir ve verimli köy topraklarında iyi cins ve çok temiz buğday yetiştiriliyor. Tahılın diğer çeşitleri, ayçiçeği, pancar da yetiştirilir. Okul binası ve cami köyü süslemektedir. Halkı çalışkandır. Köy nüfusu 1896 kişidir.

18) **Sarıcaali :**

Köy 1897 yılında Tırnova göçmenleri tarafından kurulmuştur. Köy iki mahalledir. İki öğretmenli okul bu iki mahallenin arasındadır. Köy topraklarında en çok buğday ve pancar yetiştiriliyor. Köyde 12 traktör, 50 dekarlık devlet ormanı, 1 çeşme vardır. Okul binası ve minareli cami köyü süslemektedir. Nüfus 960 kişidir.

19) **Tatarköy :**

Köy Kazak koru denilen gür ormanlık yere Kızanlık, Karlova, Filibe göçmenleri tarafından 1878 den sonra kurulmuştur. En çok ekilen pancar, ayçiçeği, mısır, tahıl çeşitleridir. Köyde 10 traktör vardır. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 860 kişidir.

20) **Turgutbey :**

Eski bir mezar taşı (1060=1644) tarihini taşımaktadır. Köyün kuruluşuna ait tarihsel söylenti şöyledir: Kırımdan gelen Turgt beye oradaki arazisine karşılık köy arazisi çiftlik olarak verilmiştir. Çiftlik arazisine sonradan köy kuruluyor. Dereler vâdisindeki verimli topraklarda arpacık soğanı, sebze, pancar, çeltik bol miktarda yetiştirilir. Köyde değirmen, yağhane, tuğla ocağı vardır. Okulu beş öğretmenlidir. Okul, cami, arteziyen köyü süslemektedir. Nüfus 1439 kişidir.

21) **Umurca :**

Biri açılan ve içinden 200 den fazla eski eser çıkarılan tarihî çifte höyüklerin yakınındaki köy Resneli Osman beyin çiftlik arazisine 1926 yılında kurulmuştur. Okulu iki öğretmenli olan köyün nüfusu 758 kişidir.

2) **Yenitaşlı :**

Gür kaynakları Kaynarca'da olan dere daima akar. Dere vâdisinde sebze, pancar bol yetiştirilir. Bayırlarda da ayçiçeği ve tahıl yetiştirilir. Köyde 5 traktör vardır. Bir öğretmenli okulu bulunan köyün nüfusu 287 kişidir.

II) BÜYÜKKARIŞTIRAN NAHİYESİ:

Büyükkarıştıran nahiyesinin 12 köyü vardır.

1) **Büyükkarıştıran :**

Nahiyenin merkezidir. Nüfusu 1520 kişidir. İkinci Beyazıt ile Yavuz Selim'in ilk savaş yaptıkları yerdir. İkinci Beyazıt kuvvetlerinin bulunduğu yere Büyükkarıştıran adı verilmiştir. Bu baba oğul savaşında Beyazıt'ın büyük kuvvetleri, Yavuz Selim'in küçük kuvvetlerini yenmiştir. Buna rağmen yeniçeri ordusunun hazırladığı bir hükûmet darbesi ile Yavuz Selim babasından hükümdarlığı almağa muvaffak olmuştur.

2) **Ahmetbey :**

Nahiyenin hattâ Lüleburgaz kazasının en büyük köyüdür. Köyün nüfusu 3038 kişidir. Verimli köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri, pancar, ayçiçeği, bol miktarda yetişmektedir. Bu büyük köyümüzde her bakımdan bir ilerleme, bir gelişme göze çarpmaktadır. Okul, cami ve yeni binalar köyün manzarasını güzelleştirmektedir.

3) **Akçaköy :**

Köy mezarlığında (1051=1635) tarihini taşıyan mezar taşları olduğuna göre köyün fetih tarihi olan 1361 den sonra kurulduğu bir gerçektir. Köyün eski adının Sultanlar olduğu da tarihsel bir söylentidir. Köyün şimdiki yerli halkı Kırım savaşından sonra gelip bu köye yerleşmiştir. Köyün verimli topraklarında en çok buğday yetiştiriliyor. Köyde 14 traktör, 1 su değirmeni, eski iki çeşme, 2 cami, daima akan dere vardır. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 581 kişidir. 1958 de yapılan modern okul binası köyü süslemektedir.

4) **Çengelli :**

Köyün nüfusu 772 kişidir. Köy topraklarında tahıl, çeşitleri, ayçiçeği ve pancar yetiştirilmektedir. Köyün okul ve camisi vardır.

5) **Çiftlikköy :**

Ergene ırmağı ile köy deresinin meydana getirdiği vâdinin çok verimli topraklarında şeker pancarı, buğday bol yetişir. Köyde mazotla işler un değirmeni, 15 traktör vardır. Arteziyendn su tulumba ile çekilmektedir. Köy okulu beş öğretmenlidir. Nüfus 1928 kişidir. İki okul binası, minareli cami köyü süslemektedir.

6) **Davutlu :**

Köy tarlaları tahıl, ayçiçeği ve pancar yetiştirmeye elverişlidir. Köyde okul ve cami vardır. Köyün nüfusu 367 kişidir.

7) **İmrallı :**

Köy Emir Ali çiftliği arazisine kurulmuştur. Gelişme Cumhuriyet devrinde olmuştur. Verimli köy topraklarında 16 traktörle motörize çiftçilik yapılmakta, iyi ve temiz buğday ile pancar bol miktarda yetiştirilmektedir. Köy okulu üç öğretmenlidir. Nüfus 1330 kişidir. Okul ve

minareli cami köyü süslemektedir.

8) **Evrensekiz :**

Lüleburgaz kazasının Ahmetbey köyünden sonra gelen en büyük köyüdür. Kepirtepe İlk Öğretmen Okulunun kuruluş devresinde eğitmen kursu bu köyde açılmıştır. Köy toprakları çok verimlidir. Her çeşit bitki yetiştirmeğe pek elverişlidir. Halk çalışkan ve misafirseverdir. Köyde her yönden bir kalkınma göze çarpmaktadır. Köyün nüfusu 2401 kişidir.

9) **Karamusul :**

Köy topraklarında buğday, ayçiçeği ve pancar yetiştirilmektedir. Köyün okul ve camisi vardır. Köy nüfusu 909 kişidir.

10) **Kayabeyli :**

Verimli köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri, ayçiçeği ve pancar yetiştiriliyor. Okul ve cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 1298 kişidir.

11) **Küçükkarıştıran :**

Beyazıt ile oğlu Yavuz Selim'in ilk savaş yaptıkları köydür. Yavuz Selim kuvvetlerinin bulunduğu yere Küçükkarıştıran adı verilmiştir. 13 traktörle motörize çiftçilik yapılan verimli köy topraklarında en çok buğday yetiştirilmektedir. Köy deresi daima akar. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 696 kişidir.

12) **Seyitler :**

Köy Lüleburgaz — İstanbul demiryolu üzerindeki Seyitler istasyonuna yakındır. Köyün okulu ve camisi vardır. Köyün nüfusu 452 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Lüleburgaz'dan İstanbul, Alpullu, Babaeski, Kırklareli, Edirneye trenle mi, yoksa otobüsle mi gitmek daha kârlıdır?

2) Lüleburgaz'dan vilâyet merkezi Kırklareli'ne Pınarhisar yolu ile mi, yoksa Babaeski yolu ile mi gitmek daha kârlıdır?

3) Ailenizin bu mahalle veya köye ne zaman ve nereden geldiğni evinizin en yaşlısından öğreniniz.

4) Lüleburgaz'ın şehir plânını inceleyiniz:.

a) Bu kitapta adları geçen eski eserlerin yerlerini şehir plânında bulunuz.

b) Siz de bir kroki yaparak eski eserleri gösteriniz.

c) Şehir plânı ile krokinizi karşılaştırarak hata yapıp yapmadığınızı kontrol ediniz.

5) Lüleburgaz'ın su şebekesini inceleyerek bunun da krokisini yapınız.

6) Pazar ve panayırları inceleyiniz. Satılanların bir listesini yapınız. Kazada yetişen mal mı, yoksa dışardan gelen mal mı daha çok satılıyor? Vardığınız sonuç üzerinde durunuz.

7) Lüleburgaz'dan nerelere ve hangi saatlerde otobüslerin kalktığını tesbit ediniz. Bu otobüsler gidecekleri yerlere ne kadar zamanda varıyor? Bu yerleri km. olarak da gösteriniz.

PEHLİVANKÖY KAZASI

Babaeski'ye bağlı bir nahiye idi. 1 Nisan 1958 tarihinde kaza oldu. Edirne — İstanbul demiryolu üzerindeki Pehlivanköy istasyonu binaları 1898 yılında Şark Demiryolları adındaki Fransız şirketi tarafından yaptırılmıştır. Cumhuriyet devrinde Atatürk'ün emirleri ile demiryolları millileştirilmiş; bu binalar da Devlet Demiryollarının malı olmuştur. Uzunköprü, Hayrabolu, Pehlivanköy kazalarının bu bölgedeki köylerinde yetişen şeker pancarı, kavun, karpuz, ayçiçeği, tahıl, lâhana, pırasa, canlı hayvan ürünleri hep Pehlivanköy istasyonundan Alpulluya, İstanbula sevkedilir. Onun için Pehlivanköy istasyonu çok işlek bir duraktır. Buranın sonbahar hayvan ve emtia panayırı da çok kalabalık olur. Trakya, İstanbul ve Anadolu'dan bu panayıra alıcı ve satıcılar gelir. Eskidenberi geniş teşkilâtlı ilk okulu bulunan, 1956 yılında da orta okulu açılan Pehlivanköy şair, hukukçu, subay, çok sayıda öğretmen ve memur yetiştiren Maarifçi bir kaza merkezimizdir. Pehlivanköyün ötedenberi gelişmeye müsteit bir yer olduğunu sezen Kâzım Dirik Pehlivanköyde Akasya ormanı yetiştirmiş; Trakyayı ormancılık, meyvacılık, tavukçuluk, arıcılık ve tavşancılık bakımlarından kalkındırmada buranın imkânlarından bol bol faydalanmıştır. Yeni kazada yepyeni bir hareket ve canlılık başlamıştır. Pehlivanlar diyarı yeni kazamızın kısa zamanda her yönden gelişeceğinden, şirin bir kasaba haline geleceğinden şüphe edilmemektedir. Merkez nüfusu 2247 kişidir. Bütün kazanın nüfusu ise 7779 kişidir.

1) Ağayeri ;

1878 Rus savaşından sonra Lofça göçmenleri tarafından hazineye ait arazideki ağıl yerine kurulmuştur. Önceden köyün adı Ağılyeri iken sonradan Ağayeri olmuştur. Köy dere vâdisinin doğu yamaçlarına pek sıkışık olarak kurulmuştur. Dere vâdisindeki verimli topraklarda pancar, fasulye, patates, bayırlarda tahıl çeşitleri yetiştirilir. Minareli cami, bahçeli okul ve fidanlıklı ev bahçeleri ile süslenmiş olan köyün manzarası pek hoştur. Köyün nüfusu 929 kişidir.

2) Yeşilova :

Köyün eski adı Burunsuz idi. 1878 Rus savaşından sonra kurulmuştur. Dere vâdisindeki verimli topraklarda pancar, fasulye, patates, buğday bol yetiştirmektedir. Nüfus 874 kişidir.

3) Çengerli :

1361 Fetih yılından sonra kurulan yerli köylerimizdendir. Babaeskide bu köyden gelme bir hayli esnaf ve tüccar vardır. Köyün verimli topraklarında en çok buğday, mısır, ayçiçeği ve pancar yetiştiriliyor. Köy okulu iki öğretmenlidir. Nüfus 546 kişidir.

4) Doğanca :

Halkı çalışkandır. Köy topraklarında tahıl, ayçiçeği, pancar bol yetişir. Okul, cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 996 kişidir.

5) Hıdırça :

Toprakları orta verimlidir. Okulu vardır. Köyün nüfusu 441 kişidir.

6) İmampazarı :

Dere vâdisindeki verimli topraklarda pancar, patates, fasulye, bayırlarda ekin iyi yetişmektedir. Okulu vardır. Köyün nüfusu 339 kişidir.

7) Kumköy :

Toprakları fazlaca kumlu olduğundan ötürü bu adı almıştır. Bu kumsal topraklar kavun, karpuz yetiştirilmeğe pek elverişlidir. Dere vâdisinde pancar, patates, fasulye, bayırlarda ekin yetiştirilmektedir. Köyün nüfusu 294 kişidir.

8) Kuştepe :

Köy topraklarında (ekin = tahıl), pancar, ayçiçeği, yetiştirilmektedir. Köyde okul ve camî vardır. Köy nüfusu 696 kişidir.

9) Tilkipınar :

Köy 1884 te Harmanlı - Kösemköy göçmenleri tarafından kurulmuştur. Köyün verimli topraklarında en çok buğday, arpa, çavdar, ve pancar yetiştirilir. Köyde çeşme, minareli cami ve okul binası vardır. Okulunda bir öğretmen çalışan köyün nüfusu 417 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Pehlivanköy pazar ve panayırlarına nerelerden satıcı ve alıcı geldiğini incelemeler yaparak tesbit ediniz. Bu pazar ve panayırların çok canlı ve hareketli oluşunun sebeplerini araştırınız.

2) Komşu köy, kaza ve vilâyetlerle olan ilişkimizi inceleyiniz. İyi komşulukta bize düşen ödevler nelerdir?

3) Pehlivanköy ne zaman kaza oldu? O günden bu yana ne gibi değişiklikler oldu?

a) Kazanın köy sayısını, köy adlarını defterinize yazınız.
b) Kazanın en büyük köyü hangisi? En küçük köyü hangisi?
c) Pehlivanköyün kaza oluşundan sağladığımız faydaları belirtiniz.

4) Kazayı vilâyete bağlıyacak kara yolun nerelerden geçeceğini öğreniniz.

5) Yunanistan topraklarından geçmeden doğrudan Edirneye gidecek demiryolu Pehlivanköyünden mi, yoksa Uzunköprüden mi ayrılmalıdır, niçin?

V İ Z E

Traklar devrinde :

Vize'yi milâttan 3500 yıl önce büyük dedelerimiz Trak Türkleri kurmuşlardır. Vize'nin Traklar devrindeki adı Bizya idi. Bizya, İstranca eteklerinde oturan (Ast) adındaki Trak kabîlesinin merkezi idi. Trakya'da höyüklerin önemli merkezleri vardır. Bu önemli merkezlerden biri de Vize çevresidir. Vize çevresinde önemli höyüklerin bulunuşu buranın Trak tarih ve kültürüne alan olduğunu bize anlatmaktadır.

Roma devrinde :

Eski ve orta çağlarda Vize kalesinin metinliği dillere destandı. Zaptolunmaz kale diye ün almıştı. Vize Roma hükümdarlarının teferrüç (Gezinti) yeri idi. Vize'nin Romalılar devrinde mâmur bir şehir olduğunu; tiyatroları bulunduğunu tarihler yazmaktadır.

Osmanlı - Türk devrinde :

Zaptolunmaz kale diye ünü olan Vize kalesini Birinci Murat kuşattı. Kale çetin bir müdafaa savaşını göze aldı. Kuşatma bir ay sürdü. Hükümdarın çetin kuşatma gücü karşısında düşman mecalsiz kaldı. Neticede Vize kalesini Gazi Hüdavendigâr fethetti. (1362). Vize kalesinin alınması ile düşmanın İstirancalardaki dayanma kudreti yok edildi. Böylece Birinci Murat ordusuna Karadeniz kıyıları yolu açılmış oldu.

Surlar ve diğer eski eserlerle süslenmiş olan Vize'nin dört yönü de bağlarla çevrilmişti. Vize'de Türkler devrinde bir de rakı fabrikasının mevcut olduğunu görüyoruz.

Cumhuriyet devrinde :

Vize gün günden gelişmekte ve ilerlemektedir. Çarşı ve kasaba modern dükkân ve binalarla süslenmektedir. Bu yeni eserlerin başında orta okul, otel, un ve yağ fabrikaları gibi müesseselerle yeni yapılan cami gelmektedir.

Bugün şirin Vize İstirancaların incisidir. Vize kazası (1075) km^2 dir. Kazanın 1955 sayımındaki nüfusu (29718) kişidir. Kilometre kareye 27 nüfus düşmektedir.

Vize'nin merkez nahiyesinden başka Sergen, Midye adında iki nahiyesi vardır. Vize'de her hafta pazar kurulur. Ayrıca ilkbahar ve güz mevsimlerinde panayırlar da kurulmaktadır. Bu panayırlara Trakyanın he yerinden hattâ İstanbûldan alıcılar ve satıcılar gelmektedir.

Şose ile vilâyet merkezine ve Çerkesköy istasyonuna bağlıdır.

Vize'nin kurtuluşu :

Vize iki yıl Yunan işgalinde kaldı. Esirliğin bütün acılarına katlandı. Atatürk ordusu Vize'yi Kasım 1922 yılında kurtardi. Kurtuluş bayramları Vize'de çok heyecanlı olur. Bir müfreze ordunun girişini temsilen kasabaya giriş yapar. Kurbanlar kesilir. Heyecanlı nutuklar söylenir. Bütün kasabalı bu bayrama katılır. Geceleri de fenar alayları tertip edilir.

Vize'nin eski eserleri :

1) Gazi Süleyman Paşa camisi: Vize'nin Türkler tarafından alındığı zaman kilise olan bu eser camiye çevrilmek suretiyle yıkılmaktan kurtarılmıştır. Adına da Gazi Süleyman Paşa camii denmiştir. Bu cami İkinci Cihan Savaşında ordunun emrinde idi. Askerî hizmetlerde kullanılıyordu.

2) Hasanbey camisi: Üzerindeki kitabeden Fatih vakfı olduğu besbelli olan bu cami Balkan savaşında Bulgarlar tarafından yıktırılmıştır. Mahfel, mimber vesair önemli bölümlerinden hiç biri kalmadığından eser Vakıflarca kadro dışı edilmiştir.

I) MERKEZ NAHİYESİ :

Merkez nahiyesi 18 köylüdür.

1) Akpınar :

Köy topraklarında tahıl çeşitleri yetiştirilmektedir. Köyde okul ve cami vardır. Köy nüfusu 613 kişidir.

2) Çakıllı :

Arazisi taşlı ve çakıllı olduğundan ötürü köye bu ad verilmiştir. Köy İstiranca dağlarının güney eteklerine kurulmuştur. Vize — İstanbul ana caddesinin güzergâhındadır. Köyün kuzeyini İstiranca ormanları kaplıyor. Güney ve batıdaki tarıma elverişli topraklarda buğday, mısır, pancar, pirinç, sebzelerden lâhana, pırasa, biber, soğan, yetiştirilir. Köyde 5 traktör, 3 su, 1 mazotla çalışır değirmen vardır. Ergene kaynağı, Tekke dere ün almış engebelerdir. Okul dört öğretmenlidir. Nüfus 1824 kişidir.

3) Çavuşköy :

1362 Fetih yılından sonra kurulan yerli köylerimizdendir. Köy topraklarında tahıl çeşitleri yetiştiriliyor. Mera fundalıktır. Hayvan üretilir. Köyde 1 traktör, 1 kireç ocağı, 1 de un değirmeni vardır. Çeşme, okul, cami, köyü süslemektedir. Okulda bir öğretmenle bir de eğitmen çalışmaktadır. Nüfus 422 kişidir.

4) Çüvenli :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetişiriliyor. Hayvancılığa da önem veriliyor. Köyde okul ve cami vardır. Nüfus 745 kişidir.

5) Develi :

Köy 1895 yılında kurulmuştur. Mera fundalıktır. Köy topraklarında en çok tahıl çeşitleri yetiştirilmektedir. Köyde bir un değirmeni vardır. Su ile çalışmaktadır. Köy deresi devamlı akar. Modern okul binası, cami ve çeşme köyü süslemektedir. Okulu bir öğretmenli olan köyün nüfusu 301 kişidir.

6) Doğanca :

Mera fundalıktır. Hayvan üretmeye önem veriliyor. Köy ağaçlıklar içindedir. Köy deresi her zaman akar. Bu derenin üzerinde su ile işleyen değirmenler vardır. Köyde okul vardır. Nüfus 306 kişidir.

7) Düzova :

Köy topraklarında en çok buğday yetiştirilmektedir. Köyde 3 traktör vardır. Okul, cami, çeşme köyü güzelleştirmektedir. Köy okulunda dört öğretmen çalışmaktadır. Nüfus 1355 kişidir.

8) Evrenli :

Kazanın büyük köylerindendir. Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetiştirilmektedir. Hayvancılığa da önem veriliyor. Köy camisi ve okulu köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Köy nüfusu 1537 kişidir.

9) Hasboğa :

Köy topraklarında en çok buğday, arpa, mısır, pancar, kuşyemi, ayçiçeği yetiştirilmekedir. Köy merasının dörtte biri meşe ve gürgen fundalıkları ile kaplıdır. Köyde 4 traktör vardır. Köy çeşmesinin suyu 12 km. uzaklıktaki Pazarlı köyünden 1956 yılında Cumhuriyet hükûmeti tarafından getirilmiştir. İki okul binasında dört öğretmen çalışmaktadır. Köyün nüfusu 1204 kişidir.

10) Kızılağaç :

Köy çepeçevre ormanlıktır. Bu ormanlarda eskidenberi kızılağaç çok yetiştiğinden ötürü köyümüze bu ad verilmiştir. Köyde en çok mısır, buğday, fasulye yetiştirilmektedir. Köy arazisi çok engebeliktir. Karamanbayırı, Yumurtatepe, bunların başlıcalarıdır. Minareli cami, iki okul binası, çeşme köyün güzelliğini artırmaktadır. Köyde 2 un değirmeni, 1 kiremit ocağı vardır. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 600 kişidir.

11) Kömür :

Ötedenberi vilâyetin en çok mangal kömürü çıkaran yeri olduğundan ötürü bu adı almıştır. Köyde hayvan üretmeye önem verilmektedir. Köy topraklarında en çok buğday, çavdar, arpa, yulaf, yetiştiriliyor. Cami ve okul köyü süslemektedir. Nüfusu 1184 kişidir.

12) Küçükyayla :

Hayvan üretmeye önem veriliyor. Köy topraklarında en çok çavdar, yulaf, arpa ve buğday yetiştiriliyor. Köyde okul ve cami vardır. Nüfus 944 kişidir.

13) Müsellim :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetiştiriliyor. Hayvancılığa da önem veriliyor. Köyün okulu ve camisi vardır. Nüfusu 751 kişidir.

14) Pazarlı :

Köy ormanlarında meşe, gürgen, kızılcık, ardıç, dişbudak, söğüt, akçaağaç yetişmektedir. Köy topraklarında en çok buğday yetiştiriliyor. Köyde su değirmeni, kireç, taş ocakları vardır. Modern okul binası, minareli cami gürül gürül akan beş çeşme köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Okulu bir öğretmenli olan köyün nüfusu 432 kişidir.

15) Tatarlı :

Köyün kurucuları Kırımlı olduğundan ötürü köye bu ad verilmiş-

tir. Köy arazisi ormanlıktır. Hayvan üretmeye önem verilmektedir. Köyde en çok çeltik yetiştirilmektedir. Köyde 2 traktör, taş ocağı vardır. Köy çeşmesi 1953 de yapılmıştır. Okulunda iki öğremen çalışan köyün nüfusu 452 kişidir.

16) Tatarlı (Ova) :

Adından köy kurucularının Kırımlı olduğu anlaşılmaktadır. Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri bol miktarda yetiştirilmektedir. Hayvancılığa da önem veriliyor. Köyde okul vardır. Nüfus 770 kişidir.

17) Topçu :

Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetiştirilmektedir. Köyde 2 traktör, kiremit ve tuğla ocağı vardır. İki okul binası, minareli cami, 1954 te yapılan çeşme köyü süslemektedir. Okul iki öğretmenlidir. Nüfus 1021 kişidir.

18) Urgaz :

Köy topraklarında tahıl çeşitleri yetiştiriliyor. Hayvancılığa da önem veriliyor. Okulu ve camisi vardır. Köyün nüfusu 786 kişidir.

II) MİDYE NAHİYESİ :

Midye nahiyesi 4 köylüdür.

1) Midye :

Nahiye merkezidir. Midye Milâttan 4 bin yıl önce Trak Türkleri tarafından kurulmuştur. Uzun yıllar önemli Trak kabîlelerinden Nipasların merkezi olmuştur. Midye'nin eski tarihlerdeki adı Salmidesses idi. Midye Trak'ların olduğu gibi Romalıların ve Osmanlı Türklerinin de önemli merkezleri idi. Arkası arkaya gelen savaşların küçültmüş olmasına rağmen bugün Cumhuriyet devrinde de Karadeniz kıyılarında önemli bir nahiye merkezimizdir. Midye'nin nüfusu 1466 kişidir.

Balkan savaşından önce kaza iken balıkçılık ve deniz ticareti pek ileri idi. Midye'nin 9 çeşmesine pompaj suretiyle su verilmektedir. Su tesisatı 1954 te ikmal edildi. Kiliseden çevrilme camiin minaresi 1947 de yapıldı. Etrafı kaplayan devlet ormanlarında çeşitli ağaç yetişiyor. Su değirmeni vardır. Okul üç öğretmenlidir.

2) Aksicim :

Köy merası ormanlıktır. Bu ormanlarda en çok çam, meşe, elma ağacı yetişmektedir. Tavşan, tilki, kurt, domuz, karaca avcılığı yapılır. Daima akan derenin üzerinde iki su değirmeni vardır. Köy taşlı olduğundan kireç ocağı da vardır. Bu güzel köyümüzde okul yoktur. Köyün nüfusu 266 kişidir.

3) Balkaya :

Köyün kuzeyindeki kayanın adı köye de verilmiştir. Kayalıkların meydana getirdiği oyuklarda fazlaca arı yaşadığı, bu kayalardan çok bal çıkarıldığı için bu kayalıklar topluluğuna Balkaya ismi verilmiştir. Gür köy ormanlarında meşe, gürgen, ıhlamur ağacı çok yetişmektedir.

Bu ormanlıklarda tavşan, tilki, kurt, sansar, domuz, geyik, karaca avcılığı yapılmaktadır. Köyde en çok mısır, patates, buğday yetiştiriliyor. Köyde 2 su değirmeni ve taş ocağı vardır. Okul, cami, iki çeşme köyün manzarasını güzelleştirmektedir. Okulu tek öğretmenli olan köyün nüfusu 337 kişidir.

4) Hamidiye :

Adından Abdulhamit devrinde kurulduğu anlaşılan köyün kuruluş tarihi 1879 dur. Köy gür ormanlıklar içindedir. Bir tarafta deniz, öbür tarafta orman manzaralarının seyrine doyum olmaz. Karada tavşan, tilki, kurt, domuz, geyik, karaca; denizde çeşitli balık avcılığı yapılmaktadır. Köyde en çok mısır ve buğday yetiştiriliyor. Yaz kış akan köy deresinin üzerinde su değirmeni vardır. Nüfus 175 kişidir.

III) SERGEN NAHİYESİ :

Sergen nahiyesi dört köylüdür.

1) Sergen :

Nahiye merkezidir. Hayvancılık gün günden ilerlemeler kaydetmektedir. Köy topraklarında buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır en çok yetiştirilmektedir. Cami ve oku lköyü süslemektedir. Sergen'in nüfusu 1524 kişidir.

2) Evrencik :

Sergen nahiyesinin en büyük köyüdür. Köy merasında hayvan üretilmektedir. Köy topraklarında tahılın bütün çeşitleri yetiştirilmektedir. Köy okulu ve camisi köyün manzarasını güzelleştimektedir. Nüfus 1581 kişidir.

3) Sofular :

Mini mini bir köydür. Nüfusu 161 kişidir.

4) Soğucak :

Gür sulu Suğucuk deresinin üzerinde su ile işleyen un değirmenleri vardır. Köy topraklarında buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır en çok yetiştirilen ürünlerdendir. Hayvancılığa önem verilmektedir. Okul ve cami köyü süslemektedir. Köyün nüfusu 1453 kişidir.

İnceleme soruları :

1) Vize surlarını inceleyiniz: - Bu surların kalınlığı, yüksekliği kaç metre? Surların uzunluğunun da kaç metre olduğunu tahmin ediniz.

2) Vize kalesinin orta çağda (zaptolunmaz kale) diye anılışının sebeblerini araştırınız.

3) Gazi Süleyman Paşa camisini inceleyiniz. Bu eski eser camiye çevrilmese idi ne olurdu?

4) Vize'nin iskelesi neresidir?

5) Vize niçin Roma Krallarının teferrüç yeri idi?

6) Çevrenizde kara avcılığı mı, yoksa deniz avcılığı mı yapılıyor?

a) Avlanan av çeşitlerini inceleyiniz ve defterinize yazınız.

b) Av cinslerinin tükenmemesi için ne yapılmalıdır?

SÖZLÜK

A

Ananevî: Gelenekli

Ansiklopedi: Her bilgiyi içine alan ve alfabeye göre sıralayan eser.

Avadanlık: Dülger, marangoz gibi esnafın kullandığı âletlerin takımı.

B

Bezenmek: Süslemek, donatmak

Büst: Vücudu omuzlarla birlikte gösteren heykel.

C

Cemaat: Din töreni için toplanan halk

Celep : Küçük baş hayvan ticareti yapan kimse.

Canavar: Cana kıyan

Ç

Çağ: Tarihin ayrıldığı dört bölümden her biri. (İlkçağ, ortaçağ, yeniçağ, sonçağ.)

Çığır: Yol, iz.

Çevre: Yöre, muhit.

D

Darüşşifa: Şifa evi, Hastahane.

Değer: Kıymet

Doğal: Tabiî, tabiata ait.

Durum: Vaziyet, hal. Şartların hepsi.

Duygu: Dûyabilme. His. Duyuş.

Ekonomi: Tutum.

E

Emtia: Ticaret malları.

Endüstri: Ham maddeleri işleme teşkilâtının tümü.

Engebe: Arıza. Yeryüzünün girinti ve çıkıntıları.

Esaret: Tutsaklık, Kölelik.

Esir: Tutsak, Köle.

Estetik: Güzelliğe has.

F

Fatih: Alan.

Fetih: Almak.

Faaliyet: Çalışma. Çalışkanlık.

Fiilen: İş olarak, Yaparak.

Fikren: Düşünceyle

G

Gebre: Kıl kese. At timarına yarar.

H

Halat: Kalın ip.

Hak: Tanrı, Allah.

Hassa: Özellik, özgülük.

Hisar: Küçük kale.

Hücum: Atılma, saldırma.

Hükümdar: Devlet başkanı.

İ

İdam: Ölüm cezası.

İhanet: Hıyanet, hainlik etme.

İhraç: Çıkarma.

İlke: Temel fikir, öğe, unsur.

İmâl: Yapma, işleme.

İmar: Bayındırlık.

İnkişaf: Gelişme.

İşgal: Eli altına alm.

İşkence: Şiddetli eziyet.

K

Kabîle: Boy, uruk, oymak.

Kale: Şehri düşmandan korumak için yapılan yüksek ve kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı, kermen.

Kahraman: Yiğit.

Kutsal: Kutsî, mukaddes.

M

Mahrumiyet: Yoksunluk.

Manzara: Görünüş.

Mamur: Bayındır.

Mecalsiz: Dermansız, takatsız, argın.

Merhale: Evre, aşama.

Metîn: Sağlam.

Mesçit: Küçük cami.

Meşhur: Ünlü, herkesçe bilinen.

Millî: Ulusal.

Moskof savaşı: 1877 - 1878 Rus harbi.

Muhafız: Kollayıcı.

Muhasara: Kuşatma, çevirme, sarma.

Mutaf: Keçi kılından eşya dokuyan esnaf.

Muteber: Yürürlükte olan, geçer.

Müdafaa: Savunma.

Müfreze: Asker birliğinden ayrılan kol.

Müstesna: Ayrı tutulan ,ayrık.

N

Nefîs: Pek hoş.

O

Otak: Büyük ve süslü çadır.

P

Petrol: Madensel akar yakıt.

R

Rağbet: İstekle karşılama.

Revaç: Sürüm, geçerlik.

S

Sahne: Bir olayın geçtiği yer.

Safha: Evre.

Sanayi: Ham madde işleme sanat ve öğütleri.

Sancak: 1 - Özel bayrak 2 - Kaza ile vilâyet arasında yer alan ülke bölümü.
Sarp: Dik, geçilmesi ve çıkılması güç.
Sembol: Simge.
Sentez: Bireşim.
Servet: Zenginlik.
Seviye: Yükseklik derecesi.

Ş

Şanlı: Ünlü.
Şeref: İç değeri.
Şifa: İyi olmak.
Şirin: Sevimli, cana yakın.
Şebeke: Yol ve hatların topu.
Şirket: Ortaklık.

T

Tanzimat: 1839 da yapılan ıslahat.
Tarihsel: Tarihe geçmiş.
Tarihî: Tarihsel.
Tamir: Onarma.
Tecessüs: Gözetleme, gizlice bakma.
Tedbir: Bir şeyi sağlayacak veya önleyecek yol.
Teknik: Yol, yoldam, yöntem.
Tesbit: Bir olayı veya hali tam olarak görme.
Tescil: Kütüğe geçirme.
Teslim: Vermek.
Temin: Sağlama, elde etme, inanç verme.
Teşkil: Meydana getirme, oluşturma.
Teşkilât: Örgüt.

Z

Zafer: Utku.
Zulüm: Kıyın.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1) Giriş	2
2) Kırklareli	3
1) Kırklareli tarihi	4
2) Kırklareli'nin fethi	6
3) Kırklareli'nin tarihsel gelişmesi	6
4) Balkan savaşında Kırklareli	7
5) Kurtuluş savaşında Kırklareli	7
Kırklareli vilâyetinin coğrafyası	7
1) Başlıca engebeler	7
2) İklim	8
3) Akar sular	9
4) Ormanlar	9
5) Madenler	9
6) Tarıma elverişli topraklar	10
7) Kıyılar	11
8) Avcılık	11
9) Nüfus	11
10) İdare teşkilâtı	12
11) Endüstri ve ticaret	12
12) Kültür	14
13) Arteziyenler	16
1) Merkez nahiyesi	16
2) Dereköy nahiyesi	18
3) İnece nahiyesi	18
4) Polos nahiyesi	20
5) Üsküp nahiyesi	21
Babaeski kazası	23
1) Merkez nahiyesi	25
2) Karacaoğlan nahiyesi	31
Demirköy kazası	34
Pınarhisar kazası	38
Kofcaz kazası	44
Lüleburgaz kazası	47
1) Merkez nahiyesi	49
2) Büyükkarıştıran nahiyesi	53
Pehlivanköy kazası	55
Vize kazası	57
1) Merkez nahiyesi	58
2) Midye nahiyesi	60
3) Sergen nahiyesi	61
1) Sözlük	62
2) İçindekiler	63
3) Bibliyoğrafya	64

BİBLİYOĞRAFYA

Kitabın hazırlanmasında faydalanılan kaynaklar :

1) Trakya'nın kültür ve tarihi İstanbul - 1938 — **Dr. A. M. Mansel**
2) İslâm Ansiklopedisi — **İlim Heyeti**
3) Kırklareli vilâyetini tarih, coğrafya, kültür ve eski eserleri yönünden tetkik Vilâyet Basımevi - 1958 — **A. Rıza Dursunkaya**
4) Evliya Çelebi Seyahatnamesi III — **Evliya Çelebi**
5) Edirne Vilâyeti Salnamesi 1310
6) Türk Ansiklopedisi — **İlim Heyeti**
7) Ansiklopedik sözlük — **İbrahim Alâaddin Gövsa ve İlim Heyeti**
8) İzahlı Osmanlı tarihi kronolojisi — **İsmail Hami Danişment**
9) Umumî Nüfus Sayımı (22.10.1950) — **İstatistik Umum Müdürlüğü**
10 Genel Nüfus Sayımı 1955 (Telgrafla alınan ilk neticeler — **İstatistik Umum Müdürlüğü**
11) 1955 Genel Nüfus Sayımına ait Nüfus dairelerinden temin edilen dökümanlar
12) 16 sorulu ankete Başöğretmen, Eğitmen ve Köy Muhtarlarından alınan cevaplar.
13) Tarihçeleri ile birlikte Lüleburgaz albümü Babıâli Basımevi - 1955 — **Nuri Ortaç**

FİATI : 150 kuruş